

Kristina GERGETA SOTONČIĆ

PRILOG POZNAVANJU URBANISTIČKOG RAZVOJA SJEVEROISTOČNOG DIJELA POVIJESNE JEZGRE POREČA - REZULTATI PROBNOG ARHEOLOŠKOG ISKOPAVANJA U EUFRAZIJEVOJ ULICI

A CONTRIBUTION TO OUR UNDERSTANDING OF THE URBAN DEVELOPMENT OF THE NORTHEAST END OF THE HISTORICAL CORE OF POREČ: THE RESULTS OF ARCHAEOLOGICAL TRIAL EXCAVATION IN EUFRAZIJEVA STREET

Kristina Gergeta Sotončić
Arheo TiM d.o.o., Pula, Hrvatska
kgergeta@gmail.com

Kristina Gergeta Sotončić
Arheo TiM d.o.o., Pula, Croatia
kgergeta@gmail.com

UDK 001.892:911.375.631>(497.571Poreč)“652/71“
Prethodno priopćenje – novitates
Primljeno: 21. 5. 2020.
Odobreno: 17. 6. 2020.

UDC 001.892:911.375.631>(497.571Poreč)“652/71“
Preliminary report – Novitates
Received: May 21, 2020
Approved: June 17, 2020

Na području zgrade koju je nekada koristio porečki Caritas i zapadnog krila kasnobarokne palače Corner, u sjeveroistočnom dijelu zaštićene povijesne jezgre grada Poreča 2019. godine provedeno je probno arheološko iskopavanje radi planirane rekonstrukcije i prenamjene objekata koji su danas povezani u jedinstvenu cjelinu. Otkriven je segment kasnoantičkih gradskih zidina na koje je nalegao srednjovjekovni potez, te dijelovi kasnoantičke arhitekture. Uz pregled rezultata arheološkog istraživanja dan je osvrt na urbanistički razvoj ovoga dijela grada u vrijeme datacije otkrivenih nalaza i očuvanog graditeljskog sklopa, te pregled izabranih pokretnih nalaza.

Trial archaeological excavation was performed in 2019 in the area of the building formerly occupied by the Poreč chapter of the Caritas organisation and of the west wing of the late baroque period Corner palace, in the northeast end of the protected historical core of the city of Poreč. The archaeological work was performed ahead of the planned reconstruction and re-purposing of these now integrated buildings. A segment of the late antique city wall was identified, atop which the medieval line of wall lies, as were segments of late antique architecture. An overview of the results of the archaeological investigation is accompanied by a review of the urban development of this part of the city during the periods to which the finds and the preserved architecture are dated, and by an overview of select artefacts.

KLJUČNE RIJEČI: Poreč; probno arheološko iskopavanje; sjeveroistočni dio grada; gradske zidine; kasna antika; srednji vijek

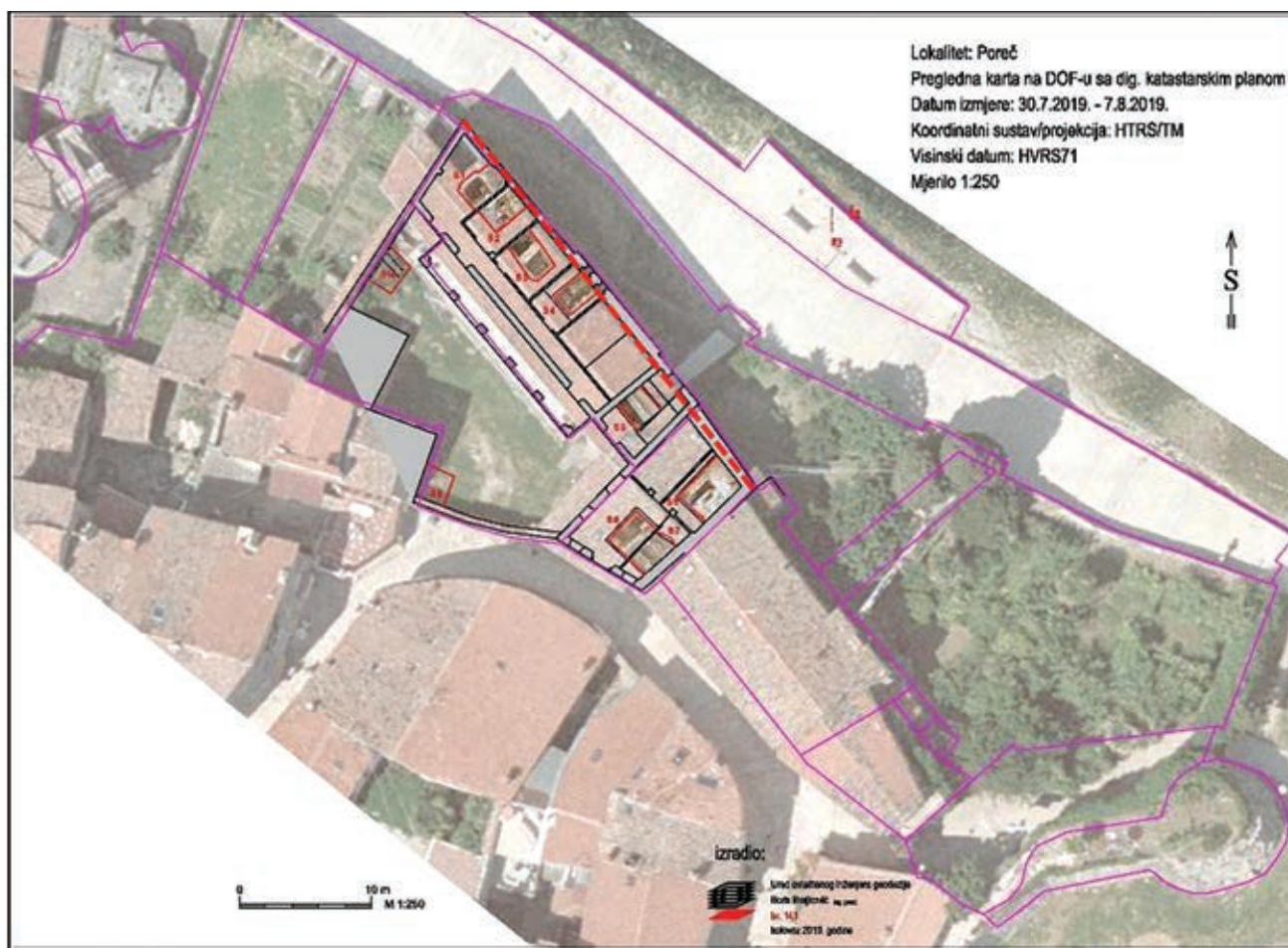
KEYWORDS: Poreč; archaeological exploratory excavation; northeast end of the city; city wall; late antiquity; medieval period

UVOD

Tijekom srpnja i kolovoza 2019. godine na području k. č. 71 i 72 k. o. Poreč, u Eufrazijevoj ulici br. 4, u sjeveroistočnom dijelu uže zone zaštite kulturno-povijesne cjeline grada Poreča provedeno je probno arheološko iskopavanje. Svrha arheološkog istraživanja bila je adekvatna valorizacija arheološke baštine u postupku izrade projektne dokumentacije za rekonstrukciju i prenamjenu cjelokupnog građevinskog sklopa koji zahvaća nekadašnju zgradu Caritasa i zapadno krilo kasnobarokne palače obitelji Corner. Radi se o prostoru dvaju objekata potpuno različitih stilskih karakteristika. Međutim, danas oni dijele zajednički dvorišni prostor koji je izvorno pripadao objektu na k. č. 72 k. o. Poreč. Prenamjenom prizemlja bočnog zapadnog krila palače Corner na k. č. 72 zgrade su povezane u jednu cjelinu. Podignute su s unutarnje strane gradskih zidina, s razlikom da je palača Corner iskoristila srednjovjekovne zidine za formiranje plašta svog sjevernog perimetralnog zida, dok je tzv.

INTRODUCTION

Archaeological trial excavation was performed in July and August of 2019 on cadastral plot nos. 71 and 72 of the cadastral municipality of Poreč, at No. 4 Eufrazijeva Street, in the northeast end of the core of Poreč's protected cultural and historical zone. The purpose of the archaeological investigation was the adequate valorisation of archaeological heritage during the drawing up of design documentation for the reconstruction and repurposing of the whole of the architectural complex, which includes the former Caritas building and the west wing of the late baroque period Corner family palace. This is an area occupied by two buildings of, in all respects, diverse stylistic characteristics. Today, however, they share a common courtyard, originally attached to the building on cadastral plot no. 72 of the cadastral municipality of Poreč. The repurposing of the ground floor of the west wing of the Corner palace on cadastral plot no. 72 saw the integration of these buildings. They were raised abutting

Sl. 1 Pregledna karta s pozicijama istraženih soni i označenim potezom zidina na ortofoto snimci s preklopljenim katastarskim planom (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).

Fig. 1 Overview map indicating the positions of the investigated trenches and the lines of the city wall on an orthophoto image with an overlaid cadastral map (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

Sl. 2 Zgrada Caritasa i dio palače Corner u sjevernoj vizuri grada Poreča (fotografija: K. Gergeta Sotončić).

Fig. 2 The Caritas building and part of the Corner palace in Poreč, view from the north (photo by: K. Gergeta Sotončić).

zgrada (nekadašnjeg) Caritasa izgrađena na novo na liniji pružanja gradskog obrambenog zida. Obje su zgrade rezultat bitnih preinaka na starijoj arhitekturi. Dok palača Corner predstavlja vrijedan doprinos izgradnji grada Poreča, zgrada Caritasa je objekt bez ikakve umjetničke vrijednosti. Ipak, način formiranja sjevernog zidnog plašta kao reminiscencija na gradske zidine učinile su objekt na k. č. 71 prepoznatljivim i opće prihvaćenim elementom u sjevernoj vizuri grada Poreča.

POVIJESNI KONTEKST I URBANISTIČKI RAZVOJ SJEVEROISTOČNOG DIJELA GRADA POREČA

Prostor koji je predmet ovoga rada smješten je na području porečkog poluotoka, duž čije se istočne strane pruža potez gradskih zidina. Pojedinačni nalazi keramike i svega jedan ulomak kućnoga lijepa, koji su otkriveni na nekoliko položaja unutar grada – na Maraforu (Baldini 1997, 75–76, 145), Trgu J. Dobrile (Baldini 1997, 145), u južnoj luci (Baldini 1997, 145) i unutar tzv. peterokutne kule koja je u sastavu istočnog poteza gradskih zidina

the inside face of the city wall, with the difference that the Corner palace took advantage of the medieval wall in forming its northern perimetral envelope, while the building once occupied by the Caritas organisation was newly built along the line of the city's defensive wall. Both buildings constitute a significant reshaping of the older architecture. While the Corner palace presents a valuable contribution to the architecture of Poreč, the building formerly home to the Caritas organisation is bereft of artistic merits. Notwithstanding, the manner in which its northern wall envelope has been formed, suggestive of the city wall, makes the structure on cadastral plot no. 71 a recognisable and broadly accepted element in Poreč's northern aspect.

THE HISTORICAL CONTEXT AND THE URBAN DEVELOPMENT OF THE NORTHEAST END OF POREČ

The area discussed in this paper is situated on the Poreč peninsula, along the eastward stretch of which the line of the city wall runs. Sporadic individual finds of pottery and

(Baldini 1997, 146), potvrđuju naseljenost porečkog poluotoka i u prapovijesno doba, iako ne postoje morfološki podatci o izgledu najranijeg naselja. O pravno-administrativnom statusu Poreča od početaka rimskog osvajanja Istre postoji nekoliko interpretacija koje, koristeći kao argumente različite izvore: pisane – prije svega Plinijevu *Naturalis historia*, ili pak epigrafsku građu, donose različita tumačenja o njegovu municipalnom razvoju; od zajednice rimskih građana (*oppidum civium Romanorum*) prema Pliniju (Plin. *NH.* 3, 129), odnosno municipija (Degrassi 1954, 68–72; Suić 2003, 63) pa do statusa kolonije (*Colonia Iulia Parentium*) u Cezarovo (Šašel 1987, 69) ili Tiberijevo doba (Baldini 1997, 114; Degrassi 1954, 71–72). Bez obzira na to kada je i kako točno tekao administrativni i upravni razvoj grada u doba rimske vladavine, *Parentium* je u vrijeme kada je dobio status kolonije poprimio značaj središta jednog šireg prostora koji je bio objedinjen u kolonijски ager.

Najprepoznatljiviji element Poreča iz doba rimske vladavine je raster grada s pravilnom ortogonalnom mrežom ulica. Upravo je antička urbanistička osnova ono što je u velikoj mjeri utjecalo na sve daljnje intervencije u prostoru grada nakon propasti Rimskog Carstva.

Sjeveroistočni dio grada moguće je definirati kao područje istočno od sklopa Eufrazijeve bazilike i duž Ulice Konzula Istranina, do sjeveroistočne kule i duž istočnog poteza gradskih zidina; južnu granicu čini glavni *Decumanus*. Sjeverni je dio grada, uključujući današnji objekt na k. č. 71 k. o. Poreč, ostao zatvoren unutar poteza gradskih zidina do druge polovice 20. stoljeća, kada je duž obale sagrađena šetnica (Obala A. Šonje), koja je zatim prometnicom povezana s lukom na južnom dijelu grada. Preostali dio prostora u sjeveroistočnom dijelu grada, uključujući istočnu polovicu objekta na k. č. 72 k. o. Poreč, pred očuvanom linijom bedema imao je neizgrađeni, brisani prostor koji je dosežao do sjeveroistočne kule, tvoreći pretpostavljeni dvostruki potez gradskih zidina (Prelog 1957, 193). Taj je prostor tijekom 13. stoljeća zatvorio zid u nastavku sjeveroistočne kule koji je priječio prolaz u grad putem obale (Uhač 2009, 362).

I dok je antički raster ulica najbolje sačuvan u središnjem dijelu grada duž glavnog *Decumanusa* i *Carda*, sjeveroistočni dio grada pokazuje „anomalije“ koje se mogu pripisati položaju na rubnom dijelu grada i promjenama koje su nastale tijekom kasne antike i srednjega vijeka. U tom dijelu grada izgubljen je pravilni, antički raster ulica. Južnu granicu gradskog bloka u sjeveroistočnom uglu grada tvori Eufrazijeva ulica. Ona u tom dijelu vijuga, u potpunoj suprotnosti s pravokutnim rasterom ulica u samom središtu grada. Naime, sporedni *Cardo* u tom dijelu grada negiran

a sole fragment of daub discovered at a number of sites in the city—at Marafor (Baldini 1997, 75–76, 145), the J. Dobrila Square (Baldini 1997, 145), the south harbour (Baldini 1997, 145), and within the pentagonal tower, which is part of the eastern line of the city wall (Baldini 1997, 146)—confirm that human occupation of Poreč's peninsula reaches back into prehistory, although we have no morphological data concerning the appearance of the earliest settlement. There are multiple interpretations of the legal and administrative status of Poreč from the earliest phases of the Roman conquest of Istria that propose arguments relying on a range of sources. The written sources—above all Pliny's *Naturalis historia*, or the epigraphic material—propose various interpretations of its municipal development: from a community of Roman citizens (*oppidum civium Romanorum*) according to Pliny (Plin. *NH.* 3, 129), i.e. a *municipium* (Degrassi 1954, 68–72; Suić 2003, 63), to the status of a colony (*Colonia Iulia Parentium*) in the time of either Caesar (Šašel 1987, 69) or Tiberius (Baldini 1997, 114; Degrassi 1954, 71–72). Irrespective of the time and details of the administrative development of the city in the period of Roman rule, *Parentium* had, by the time it acquired the status of a colony, become the hub of a broader region united under a colonial *ager*.

Poreč's most readily identifiable attribute from its time under Roman rule is its grid layout, with an orderly orthogonal network of streets. It is, in fact, the antique urban configuration that largely informed all further intervention in the city following the downfall of the Roman empire.

The northeast end of the city can be defined as the area to the east of the complex of the Euphrasian basilica and the line of the Konzula Istranina Street, to the northeastern tower and along the eastern line of the city wall; the southern perimeter is formed by the main *decumanus*. The north end of the city, including the building currently standing on cadastral plot no. 71 of the cadastral municipality of Poreč (CM Poreč), remained within the bounds of the line of the city wall through to the second half of the twentieth century when a promenade (A. Šonje Coast) was built along the waterfront, subsequently linked by a road with the harbour at the south end of the city. The remainder of the northeast end of the city, including the eastern half of the building on cadastral plot no. 72 (CM Poreč), presented an undeveloped, clear space facing the preserved line of the city wall that ran to the northeast tower, forming the presumed twin lines of the city wall (Prelog 1957, 193). This area was enclosed

je kasnijim izgradnjama, dok se sjeverni *Decumanus* može pratiti do spoja s današnjom Ulicom Konzula Istranina. Sporedni *Cardo* koji je vodio do sjevernih gradskih vrata dijelom je negiran već u 4. stoljeću kada je postao dijelom nartekse prve bazilike (Matejčić 2014, 19, 25), a u 6. je stoljeću imao svojevrsnu funkciju privatne ulice između bazilike i biskupske palače. Pretpostavljeni najsjeverniji *Decumanus* protezao se ispod južne Predeufrazijeve bazilike, odnosno ispod prostora Eufrazijane iz 6. stoljeću (Matejčić 2014, 31), ali njegovo pružanje dalje prema istočnom, odnosno sjeveroistočnom dijelu gradske jezgre nije potvrđeno arheološkim istraživanjima. Pretpostavka je da je upravo izgradnjom Predeufrazijeve bazilike u 5. stoljeću, čime je sjeverni *Decumanus* prekinut pred krstionicom, odnosno pred njezinim ophodom (Matejčić 2014, 31), sjeveroistočni dio grada počeo poprimati periferni karakter (Ivančević 1963, 7). Negirana je funkcija raskrižja *Carda* i *Decumanusa* koje je time zatvoreno unutar prostora nartekse pred bazilikom. Posljedica toga je usmjeravanje kretanja samo prema južnom dijelu grada (Ivančević 1963, 7)¹. Najraniju izgradnju u ovome dijelu grada, prema rezultatima predmetnog arheološkog istraživanja, datiramo u 4. stoljeće. Dijelovi stambene ili fortifikacijske arhitekture iz ranijih razdoblja nisu utvrđeni. Podatke o srednjovjekovnoj izgradnji na području predmetnog istraživanja daju nam pisani izvori. Naime, zbog prestanka građevinskih djelatnosti unutar grada, i time postepenog rušenja kuća, mletačka je vlast izdala odredbu o zabrani rušenja kuća i formiranja vrtova, te je popisala i dala popraviti napuštene kuće koje su tada dobile oznaku državnog vlasništva – S(an) M(arco) (Prelog 1957, 81). Takva oznaka vidljiva je i na kući romaničko-gotičkog sloga koja tvori ulični niz s palačom Corner (na današnjim k. č. 72 i 75 k. o. Poreč), a smještena je na uglu Eufrazijeve ulice uz sjeveroistočna gradska vrata na današnjoj k. č. 76 k. o. Poreč. Oporavkom grada, koji je započeo tek krajem 17. i nastavio se tijekom 18. stoljeća (Prelog 1957, 81), prestankom obrambenog značaja zidina te dodjelom stambenih objekata pridošlicama s Krete, uslijedila je obnova objekata. Dok je duž južnog i istočnog poteza gradskih zidina započela izgradnja kuća i s vanjske strane zidina, to nije bio slučaj u sjevernom dijelu grada.

in the course of the thirteenth century by a wall running off the northeastern tower that blocked passage to the city from the shore (Uhač 2009, 362).

And while the antique street grid is best preserved in the core of the city along the main *decumanus* and the *cardo*, the northeast of the city exhibits “anomalies” that can be attributed to their position at the perimeter of the city and changes that occurred in the late antique and medieval phases. The orderly antique street grid is no longer apparent in this part of the city. The southern limit of the city block in the northeast corner of the city is formed by the Eufrazijeva Street. It winds in this section, not at all in keeping with the right-angled street grid at the core of the city. The side *cardo* in this part of the city was, namely, negated by later construction, while the north *decumanus* can be followed to its intersection with present day Konzula Istranina Street. The side *cardo* that ran to the north city gate was partially negated in the fourth century when it was incorporated into part of the narthex of the first basilica (Matejčić 2014, 19, 25), and by the sixth century it functioned as a private street between the basilica and the bishop’s palace. The presumed northernmost *decumanus* ran below the southern pre-Euphrasian basilica, i.e. below the area of the Euphrasian basilica of the sixth century (Matejčić 2014, 31), but its continuation on towards the eastern, or northeastern part of the city core has not been confirmed in archaeological investigation. It is presumed that it was the erection of the pre-Euphrasian basilica in the fifth century, which cut short the northern *decumanus* at the baptistry, i.e. its ambulatory (Matejčić 2014, 31), that first relegated the northeast end to the periphery (Ivančević 1963, 7). The function of the intersection of the *cardo* and the *decumanus* was negated, now shut within the space of the narthex facing the basilica. The consequence of this was the directing of movement towards the south end of the city (Ivančević 1963, 7)¹. The results of our archaeological investigation put the earliest phase of construction in this part of the city in the fourth century. No residential or fortification architecture from earlier periods has been

¹ R. Ivančević u svom radu o odnosu antičkog i srednjovjekovnog rastera Poreča (Ivančević 1963, 7) očito pretpostavlja da je krstionica bazilikalnog sklopa sagrađena tek u 6. stoljeću, budući da piše o prekidu sjevernog *Decumanusa* pred glavnim pročeljem južne bazilike Predeufrazijane. Rezultati recentnih opsežnih konzervatorsko-restauratorskih zahvata unutar sklopa Eufrazijane, (koji su objedinjeni u publikaciji novijeg datuma (Matejčić 2014), krstionicu i ophod datiraju u 5. stoljeće, čime se Ivančevićeva teza mijenja samo u dijelu koji se odnosi na vrijeme zatvaranja raskrižja *Carda* i *Decumanusa* unutar bazilikalnog sklopa.

¹ In his paper on the relationship between the antique and medieval period planning grid in Poreč R. Ivančević (Ivančević 1963, 7) evidently presumes that the baptistry of the basilican complex was erected in the *sixth* century, not before, given that he writes of the truncating of the northern *decumanus* in front of the façade of the southern pre-Euphrasian basilica. The results of recent comprehensive conservation/restoration interventions within the Euphrasian complex (presented in a single recently published volume (Matejčić 2014)) do, however, date the baptistry and the ambulatory to the *fifth* century, amending the Ivančević hypothesis only in the part that pertains to the time in which the intersection of the *cardo* and the *decumanus* was enclosed by the basilican complex.

Duž sjeveroistočnog dijela današnje Eufrazijeve ulice, u dijelu koji je predmet ovoga rada, raniji, srednjovjekovni objekti koji su zatečeni s unutarnje strane gradskih zidina preslojeni su sklopom kasnobarokne palače Corner. Ona je prislonjena s unutarnje strane gradskih zidina, uz njihovo perforiranje i formiranje otvora. Korištenje mase gradskih zidina za formiranje sjevernog pročelja jasno se iščitava u strukturi zida i nagibu u zoni prizemlja palače Corner. Drukčiji je slučaj kod sjevernog zida objekta na k. č. 71 k. o. Poreč. U njegovoj strukturi nema tragova gradskim zidinama, već su one poslužile isključivo kao temelj za izgradnju u potpunosti novog sjevernog perimetralnog zida zgrade.

Sl. 3 Pogled na južno pročelje zapadnog krila palače Corner (fotografija: K. Gergeta Sotončić).

Fig. 3 View of the south face of the west wing of the Corner palace (photo by: K. Gergeta Sotončić).

Dosadašnja arheološka istraživanja i analize u sjevernom, sjeveroistočnom, ali ponajviše u istočnom dijelu grada bila su usmjerena na utvrđivanje faznosti istočnog poteza gradskih bedema, koji je ujedno najbolje sačuvan unutar čitavog prostora najuže povijesne jezgre, te na valorizaciju sklopa Eufrazijeve bazilike. Upravo rezultati

identified. The data on medieval construction in the area of our investigation is provided by written sources. Faced with a collapse in construction activity inside the city, and the concomitant gradual collapse of houses, the Venetian authorities issued an order banning the demolition of houses and formation of gardens, and undertook the registration and then repair of abandoned houses, which were then indicated as being the property of the state with the marking *S(an) M(arco)* (Prelog 1957, 81). This mark is visible on the Romanesque/Gothic style house that forms the street front with the Corner palace (now on cadastral plot nos. 72 and 75 (CM Poreč)), situated on the corner of the Eufrazijeva Street adjacent to the northeast city gate, on present day cadastral plot no. 76 (CM Poreč). With the recovery of the city, which only began late in the seventeenth century and continued in the eighteenth (Prelog 1957, 81), with the city wall losing its defensive role, and with the granting of residential buildings to incomers from Crete, came the renovation of buildings. And while houses were now also raised outside the city wall, along its southern and eastern line, this was not the case in the north end of the city. Along the northeast part of present day Eufrazijeva Street, in the part of the street that is the focus of this paper, the earlier medieval buildings that existed inside the city wall were overlaid by the late baroque Corner palace complex. It abuts the inner face of the city wall, perforating it and forming an opening. The utilisation of the mass of the city wall to form the north face of the building is clearly evident in the structure of the wall and its slope (talus) in the ground floor zone of the Corner palace. The situation differs at the north wall of the building on cadastral plot no. 71 (CM Poreč). There are no traces of the city wall in its structure, rather it served solely as a foundation for the erection of the entirely new north perimeter wall of the building.

The archaeological investigations and analyses performed to date in the north, northeast, and primarily in the east end of the city were directed at identifying the phases of the eastern line of the city wall, which is also the best preserved section within the whole of the inner core of the historical hub of the city, and at the valorisation of the Euphrasian basilica complex. Archaeological investigative works performed from the 1990s to the present in the area of the pentagonal tower adjacent to the entrance to the *decumanus* (Baldini 1997, 110–119), in the broad area of the northeast tower towards Peškera (Uhač 2009, 361–362), and the spatially limited investigation in a part of the diocesan palace courtyard (Uhač 2008, 284–285), have identified the stratigraphy of the defensive wall, with structures dated to the first half of the first to early second

arheoloških istraživanja koja su provedena od 1990-ih godina do danas na području peterokutne kule uz ulaz u Decumanus (Baldini 1997, 110-119), na širem prostoru sjeveroistočne kule prema Peškero (Uhač 2009, 361-362), ali i prostorno ograničena istraživanja u dijelu dvorišta biskupije (Uhač 2008, 284-285), utvrdila su stratigrafiju obrambenih zidina grada sa strukturama koje se datiraju u prvu polovicu 1. do početka 2. stoljeća, preko većih građevinskih zahvata tijekom 3. stoljeća (kasna antika), preuređenja u 13. (doba romanike) i u 15. stoljeću (doba renesanse).

Predmetne zgrade sagrađene su na potezu kasnoantičkog i srednjovjekovnog bedema, koji je prije izgradnje obalne šetnice predstavljao svojevrsan potporanj obale. Arheološka istraživanja potvrdila su nepromijenjenu liniju gradskog bedema od kasne antike do srednjega vijeka, odnosno preslojavanje kasnoantičkog poteza bedema srednjovjekovnim. Takva podudarnost u pravcu pružanja gradskih zidina kroz duži period nije zabilježena, primjerice u istočnom dijelu grada. Naime, arheološka istraživanja, ponajprije ono provedeno na položaju peterokutne kule uz kopnena gradska vrata (Baldini 1997, 110-119) i pregledi strukture zidova unutar postojećih zgrada duž istočne strane grada (Giaconi, Matejčić 1995, 10) pokazali su odmak antičkog, odnosno romaničkog (13. st.) poteza gradskih zidina od kasnijeg renesansnog iz 15. stoljeća, iako su odmaci minimalni (svega metar do dva). Izuzetak predstavljaju i fortifikacije u krajnjem sjeveroistočnom dijelu grada, u kojem se primjerice renesansne zidine naslanjaju na ranije kasnoantičke (Uhač 2009, 362). Pokretni nalazi koji su otkriveni u probnom arheološkom iskopavanju na k. č. 71 i 72 u sjeveroistočnom dijelu grada datiraju raniji potez bedema najranije u 4. stoljeće, dok se ostaci srednjovjekovnog bedema mogu datirati najkasnije u 13. stoljeće, kada se u povijesnim izvorima bilježe radovi popravaka i održavanja zidina.

REZULTATI PROBNOG ARHEOLOŠKOG ISKOPAVANJA

Na predmetnom području otvoreno je ukupno deset probnih sondi: pet unutar objekta na k. č. 71 k. o. Poreč, dvije u njemu pripadajućem dvorišnom prostoru, te tri unutar objekta na k. č. 72 k. o. Poreč. Pozicije probnih sondi odabrane su uzimajući u obzir podatak da sjeverna pročelja obiju zgrada (na k. č. 71 i 72 k. o. Poreč) prate pravac gradskog bedema te činjenicu da na području predmetnih katastarskih čestica do sada nisu vršena arheološka istraživanja. Cilj arheoloških radova

century, the significant construction interventions of the third century (late antiquity), and the redevelopment of the thirteenth (Romanesque) and fifteenth centuries (Renaissance).

The buildings discussed here were erected along the line of the late antique and medieval walls which, prior to the construction of the waterfront promenade, constituted a seawall of sorts. The archaeological investigation confirmed an unchanged line of the city wall from the late antique to medieval period, i.e. the overlapping of the line of the late antique wall by that of the medieval wall. This consistency in the line followed by the city wall over an extended period of time is not seen, for example, in the east end of the city. Archaeological investigation, namely, in particular that performed at the pentagonal tower adjacent to the city gates (Baldini 1997, 110-119), and examinations of the structure of the wall in the existing buildings along the east end of the city (Giaconi, Matejčić 1995, 10) demonstrated a deviation of the later Renaissance wall of the fifteenth century from that of the antique or Romanesque (thirteenth century) line of the city wall, although the deviation is minimal (just a metre or two). Also an exception are the fortifications in the far northeast end of the city where, for example, the Renaissance wall abuts the earlier late antique wall (Uhač 2009, 362). Artefacts recovered from the archaeological trial excavations at cadastral plot nos. 71 and 72 in the northeast end of the city date the earlier line of the wall to at the earliest the fourth century, while the remains of the medieval wall are dated to no later than the thirteenth century, when the historical sources record works on the repair and maintenance of the wall.

THE RESULTS OF THE ARCHAEOLOGICAL TRIAL EXCAVATION

A total of ten exploratory trenches were opened in the area under consideration: five within the buildings on cadastral plot no. 71 (CM Poreč), two in its courtyard, and three in the building on cadastral plot no. 72 (CM Poreč). The positions of the exploratory trenches were selected taking into consideration the fact that the north faces of both buildings (on cadastral plot nos. 71 and 72 (CM Poreč)) follow the line of the city wall, and the fact that no archaeological investigation has been previously performed in these cadastral plots. The objective of the archaeological work was two-pronged: to determine the phases of the city wall and to record the sequence of construction of the individual rooms that form the present-day architectural complex. Trenches were not

Sl. 4 Pregledna karta s pozicijama istraženih sonde (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).

Fig. 4 Overview map indicating the positions of the investigated trenches (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

bio je dvojak: utvrđivanje faznosti gradskih zidina i evidentiranje slijeda izgradnje pojedinih prostora koji formiraju današnji građevinski sklop. Sonde nisu otvarane u onim prostorijama u kojima to nije bilo moguće zbog skučenosti prostora ili bez prethodnog rušenja postojećih pregradnih zidova². Dimenzije sonde variraju – od oko 2 x 3 do 3 x 4 metra, ovisno o veličini same prostorije.

² Nakon probnog arheološkog iskopavanja slijedila je izrada konzervatorskog elaborata čitavoga sklopa, za što je bilo ključno da se maksimalno zadrži zatečen raspored prostorija unutar zgrada.

opened in the rooms in which this was not feasible on account of the restricted space or without knocking down existing partition walls². The dimensions of the trenches vary: from about two by three to three by four metres, contingent on the size of the room in question. Work progress eastwards from the westernmost room of the

² The exploratory archaeological excavation work was followed by the drawing up of a conservation study for the entire complex, which required the maximum preservation of the existing disposition of rooms in the buildings.

Radovi su se odvijali od krajnje zapadne prostorije zgrade na k. č. 71 prema istoku, odnosno prema dijelu objekta na k. č. 72, te su tim redoslijedom sonde numerirane.

Probne sonde (broj 9 i 10) koje su otvorene u dvorištu – uz ogradni zid prema Eufrazijevoj ulici i uz granicu sa susjednom katastarskom česticom (k. č. 69/2 k. o. Poreč) u pravcu Eufrazijane, nisu dale relevantne podatke o povijesnom razvoju ovoga dijela grada. Očekivano, ključne su se pokazale pozicije uz sjeverni perimetralni zid zgrada i unutar istraženog dijela kasnobaroknog sklopa uz Eufrazijevu ulicu (sonde broj 1 do 8). Unutar zgrade na k. č. 71 svi su recentni infrastrukturni vodovi (za vodu i struju) položeni direktno na srednjovjekovne zidine čiji je potez (SJ 103, SJ 203, SJ 408 i SJ 604), ovisno o sondi (u sondama 1, 2, 4 i 6), otkriven na maksimalnoj apsolutnoj visini od 2,85 m, u širini od najviše 130 cm. Srednjovjekovne zidine formirane su od pravilno položenih kamenih blokova. Međutim, nepravilno složeni blokovi koji su vidljivi na unutarnjem licu (što je najjasnije vidljivo u sondama 1 i 6) sugeriraju da je zid doradivan i popravljan, odnosno „krpan“. Srednjovjekovni potez zidina karakterizira korištenje svijetle, vapnene žbuke.

Sl. 5 Gornje lice srednjovjekovnog bedema (sonda 1, SJ 103) (fotografija: M. Barada).

Fig. 5 Upper face of the medieval wall (Trench 1, SU 103) (photo by: M. Barada).

Zidine su prekrivene nasipom (SJ 102, SJ 202, SJ 402) u kojem prevladavaju ulomci novovjekovnog keramičkog posuđa koje datira u razdoblje od 14. do 16. stoljeća. U navedenom je sloju uz novovjekovno posuđe otkriveno svega nekoliko ulomaka keramičkog posuđa i građevinske keramike (tegula) antičke datacije, te manja količina ulomaka keramičkog posuđa kojeg je moguće datirati u 12. i 13. stoljeća (nalazi iz sonde 2, SJ 202 i iz strukture SJ 204).

Uklanjanjem navedenog nasipa javlja se sloj (SJ 106, SJ 205, SJ 302 i SJ 607) sa nalazima ulomaka građevinske

building on cadastral plot no. 71, i.e. towards the part of the building on cadastral plot no. 72, with the trenches accordingly numbered in this sequence.

The exploratory trenches (Nos. 9 and 10) opened in the courtyard, along the fence wall facing the Eufrazijeva Street and bordering the neighbouring cadastral plot (no. 69/2 (CM Poreč)) towards the Euphrasian basilica, did not yield relevant data concerning the historical development of this part of the city. As expected, the key positions proved to be those along the north perimeter walls of the buildings and within the investigated part of the late baroque complex along the Eufrazijeva Street (Trenches 1 through 8). In the building on cadastral plot no. 71 all recent infrastructure conduits (water and electric power) are laid directly atop the medieval wall, the line of which (SU 103, SU 203, SU 408 and SU 604), depending on the trench (Trenches 1, 2, 4 and 6), was found at a maximum absolute elevation of 2.85 metres, with a width of at most 130 centimetres. The medieval wall is formed of stone blocks laid in courses. Blocks not laid in courses, evident on the inside face (most clearly in Trenches 1 and 6), suggest that the wall was reworked and repaired. The medieval line of the wall is characterised by the use of lime mortar of a lighter tint.

The wall is covered by a bank (SU 102, SU 202, SU 402) in which we see a predominance of sherds of post-medieval pottery dated to the period of the fourteenth to sixteenth century. Recovered from this layer, along with the post-medieval pottery, were only a few sherds of pottery and antique ceramic building material (CBM) (tegulae), and a small quantity of potsherds dated to the twelfth and thirteenth century (finds made in Trench 2, SU 202 and from feature SU 204).

The removal of this bank reveals a layer (SU 106, SU 205, SU 302 and SU 607) yielding the recovery of fragments of CBM and sherds of pottery that are, based on individual analysis, dated to the period from the second half of the fourth to the first half of the seventh century. This layer runs through the whole of the remaining depth of the excavation. In it, at an average absolute elevation of 1.60 metres, the dig revealed the line of the late antique city wall (SU 109, SU 206 and SU 408). It follows the line of the medieval wall, but projects 25 centimetres in relation to the more recent wall. It is built of coarsely dressed stone laid in courses, and in its lower area of somewhat larger blocks of stone. The wall is bonded with mortar of light yellowish to light brown colour.

A repeating element in some of the trenches that cover the area adjacent to the north perimeter wall of the

keramike i posuđa koji su, temeljem pojedinačne analize datirani u razdoblje od druge polovice 4. do prve polovice 7. stoljeća. Navedeni sloj prati se čitavom preostalom dubinom iskopa. Unutar njega, na apsolutnoj visini od prosječno 1,60 m, otkriven je potez kasnoantičkih gradskih zidina (SJ 109, SJ 206 i SJ 408). On prati liniju srednjovjekovnih, ali je istaknut za 25 cm u odnosu na mlađi potez zidina. Građen je od priklesanog kamena položenog u pravilne redove, dok je u donjem dijelu formiran od nešto većih kamenih blokova. Kao vezivo je korištena žbuka svijetlo žućkaste do svijetlo smeđe boje.

Element koji se ponavlja u dijelu sonde koje zahvaćaju prostor uz sjeverni perimetralni zid zgrada četvrtasta je struktura koja je položena okomito na potez zidina (SJ 107, SJ 409 i SJ 605), a koja načinom gradnje i korištenim vezivom odgovara strukturi kasnoantičkih zidina. Širinu svake od pojedinih struktura i njihov eventualni međusobni odnos nije bilo moguće utvrditi ne samo zbog ograničenih dimenzija sonde, već ponajprije zbog nemogućnosti rušenja pregradnih zidova unutar zgrada. Ono što karakterizira opisane zidove je to da u gornjem dijelu (u svega jednom redu) preslojavaju kasnoantičke zidine i ulaze u strukturu mlađeg, srednjovjekovnog poteza zidina, dok su u preostalom dijelu odmaknute za svega nekoliko centimetara od kasnoantičkog gradskog zida. Jedino je unutar sonde 1 bilo moguće utvrditi da kasnoantički bedem dijelom leži na matičnoj stijeni koja se javlja na apsolutnoj visini od 0,76 m.

Prijedlog faznosti gradskih zidina dan je na temelju razlika u strukturi otkrivenih zidova i korištenju vezivnog sredstva bitno drukčijeg sastava, što prate i jasne promjene u stratigrafiji. Priroda arheoloških radova (s obzirom na to da se radi o probnom iskopavanju koje je stoga prostorno ograničeno), te izostanak pokretnih nalaza u pojedinim sondama (primjerice u sondama 5 i 6) otežava potpunu interpretaciju pojedinih struktura čije gabarite nije bilo moguće u potpunosti definirati.

Naknadne intervencije u gradskim zidinama utvrđene su unutar sonde 2. Srednjovjekovni je zid tijekom kasnog srednjeg vijeka ili novoga vijeka probijen kanalom (SJ 207) čiji je nadvoj formiran od spolije – pretpostavljamo da se radi o pragu kakvog stambenog objekta, koja je položena na tri reda priklesanog kamena. Bočni zid kanala tvori veće nepravilno kamenje slagano „u suho“ (bez veziva) i vrlo loše tehnike zidanja (SJ 204). Njegova maksimalna širina iznosi 54 cm. U strukturi bočnog zida kanala i unutar njega otkriveni su ispremiješani kasnoantički (gruba kuhinjska keramika i ručka amfore), srednjovjekovni (gruba kuhinjska keramika), te novovjekovni keramički nalazi (ulomci glaziranog i

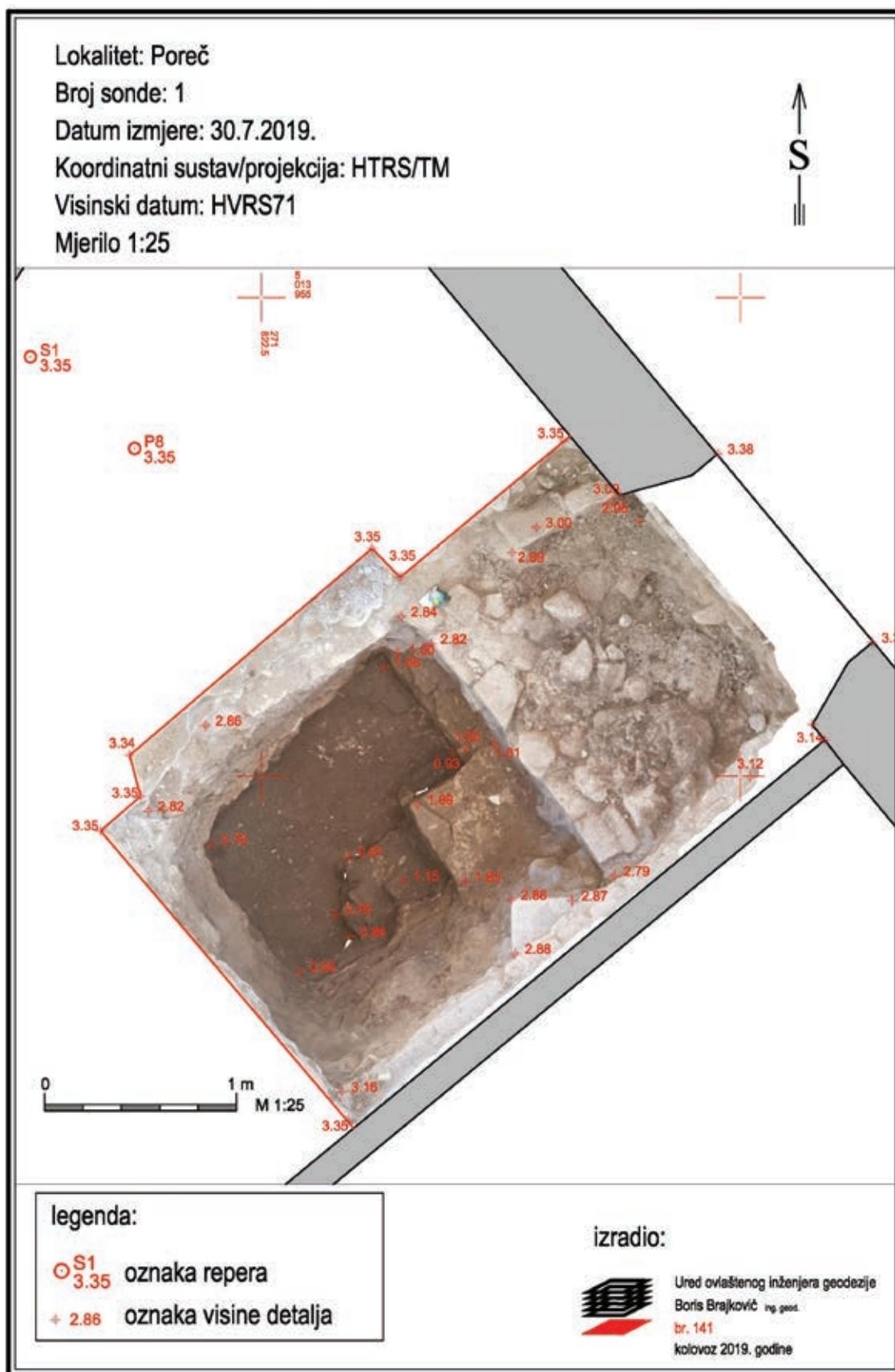
Sl. 6 Odnos kasnoantičkih struktura i segmenta srednjovjekovnih zidina u sondi 1 (fotografija: M. Barada).

Fig. 6 The relationship between the late antique features and the segment of medieval city wall in Trench 1 (photo by: M. Barada).

buildings is a square structure lying perpendicular to the line of the wall (SU 107, SU 409 and SU 605) and consistent in the manner of its construction and the mortar used with the structure of the late antique wall. The breadth of each of these individual structures and their interrelationship could not be determined, not only on account of the limited dimensions of the trenches, but primarily because the partition walls inside the buildings could not be torn down. What characterises the described walls is that their upper extent (a single course) overlays the late antique city wall and penetrates the structure of the more recent medieval line of the wall, while in the remaining part deviates by only a few centimetres from the late antique city wall. Only in Trench 1 was it possible to determine that the late antique wall rests partly on the bedrock, which appears at an absolute elevation of 0.76 metres.

The proposed phases of the construction of the city wall are based on differences in the structure of the uncovered wall and the use of a binding mortar of significantly different composition, which also follows clear changes in the stratigraphy. The nature of archaeological work (exploratory excavation of limited spatial range), and the dearth of artefacts in some of the trenches (e.g. in Trenches 5 and 6) limits the scope of any (full) interpretation of some of the features, the dimensions of which could not be entirely identified.

Later interventions in the city wall were identified in Trench 2. The medieval wall was penetrated in the late medieval or post-medieval period by a canal (SU 207) the lintel of which is formed with spolia; our best guess is that this was once the threshold of a residential building, laid atop three courses of coarsely dressed stone.

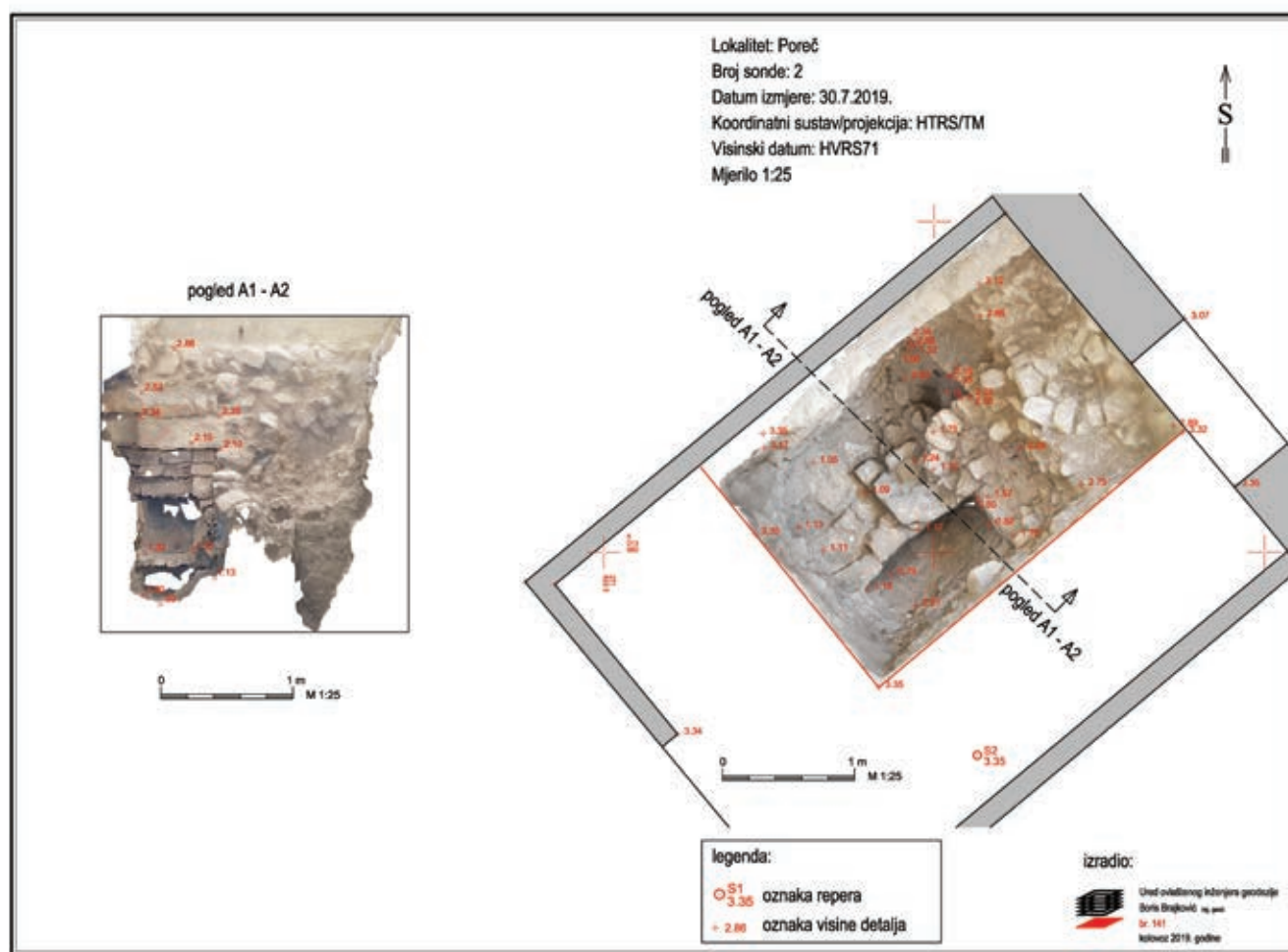

Sl. 7 Fotogrametrijski snimak s kotama struktura u sondi 1 (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).
 Fig. 7 Photogrammetric image with the elevations of the features in Trench 1 (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

oslikanog posuđa). Za formiranje bočnog zida kanala je u donjem dijelu iskorišten potez zida – širine 45 cm, od priklesanog kamenja koje je položeno u pravilne redove (SJ 209). Taj donji dio kanala organski se veže za potez kasnoantičkih zidina (SJ 206). Neposredno ispod prethodno opisanog kanala smješten je još jedan kanal (SJ 210), koji je od gornjeg odvojen redom izduženog, pravilno klesanog kamenja. Njime je probijen kasnoantički potez zidina. Nalazi unutar donjeg kanala svakako su antički, ali su toliko izlizani djelovanjem vode da je, osim datiranja u antičko doba, precizno određivanje njihove tipologije nemoguće. Konačnu širinu oba kanala nije bilo moguće definirati budući da se oni nastavljaju ispod pregradnog zida prostorije. Iz istog razloga nije bilo moguće produbiti donji kanal i utvrditi njegovu eventualnu vezu sa zidom SJ 209 (na kojem je temeljen gornji kanal). Uklanjanjem slojeva zemlje jasno se raspoznaju granice nasipa u kojem prevladava novovjekovni materijal od donjeg kanala koji se javlja na koti koja odgovara gornjoj koti kasnoantičkog bedema (na apsolutnoj visini od 1,79 m), a u kojem

The side walls of the canal are formed with large rubble laid without mortar and exhibiting very poor building technique (SU 204). The maximum breadth of the canal is 54 centimetres. Discovered in the structure of the side wall of the canal and within it were mixed late antique (coarse cooking ware and an amphora handle), medieval (coarse cooking ware), and post-medieval pottery (sherds of glazed and painted ware). Forming the lower part of the canal is the wall, with a breadth of 45 centimetres, which is made of coarsely dressed stone laid in courses (SU 209). This lower part of the canal is an integral part of the late antique wall (SU 206). Immediately below the above described canal is another canal (SU 210), separated from the upper canal by a course of long dressed stones. It penetrated the late antique wall. The finds within the lower canal are certainly antique, but to such an extent worn by water action that, besides the actual dating to the antique period, no precise identification of their typology is possible. The full width of both canals could not be determined as they run under the room's partition wall.

Sl. 8 Fotogrametrijski snimak sonde 2 i kanala (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).

Fig. 8 Photogrammetric image of Trench 2 and canals (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

Sl. 9 Pogled na kanale u sondi 2, kojima je probijen segment gradskih zidina (fotografija: M. Barada).

Fig. 9 View of the canals in Trench 2 that penetrate the segment of the city wall (photo by: M. Barada).

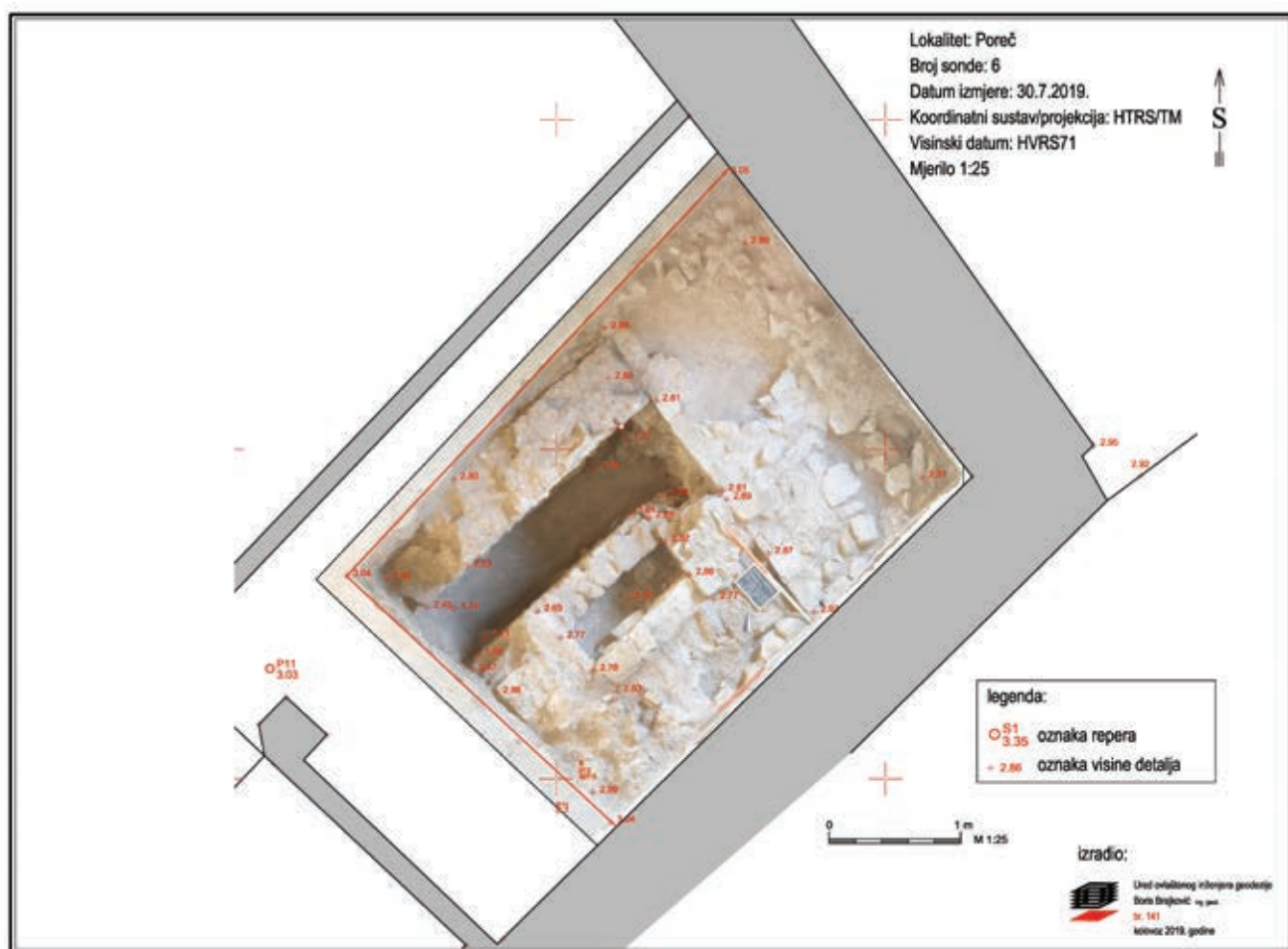
prevladavaju kasnoantički nalazi. Međutim, oba su sloja ispremiješana (različit je samo omjer novovjekovne u odnosu na kasnoantičku keramiku), što mora da je rezultat formiranja gornjeg kanala.

U sondi 6, koja je otvorena u sjevernoj prostoriji unutar zapadnog krila palače Corner na k. č. 72 k.o. Poreč, otkriven je sloj vapnene žbuke položen na masivnim kamenim blokovima (SJ 603) kojima je čitav istraženi prostor, uključujući potez srednjovjekovnog bedema, bio niveliran. Vapnena podnica nalazi se ispod tankog sloja rahle zemlje (SJ 602, u kojem nije bilo pokretnih nalaza) na koju je položena recentna podna obloga. S obzirom na to, nivelaciju možemo datirati u doba formiranja kasnobaroknog sklopa palače Corner, odnosno najranije u drugu polovicu 17. stoljeća ili tijekom 18. stoljeća (Uljančić-Vekić 2017, 59). Vapnena podnica prekriva dva zida (SJ 608 i SJ 609) koja su položena okomito na potez gradskih zidina, a čiji ih način zidanja, priklesano kamenje položeno u dosta pravilne redove, dovodi u vezu sa zidom SJ 209 iz sonde 2. Gornji dio zida SJ 609 (gornjih 30 cm zida) koji se proteže u zapadnom dijelu sonde veže se za potez srednjovjekovnih zidina te je u tom gornjem dijelu za njegovo slaganje korišteno vezivo crvenkaste boje. U donjem dijelu zida korištena je vapnena žbuka, a zid je smješten uz same zidine. Unutarnje lice zidina doradivano je, te se unutar ove sonde ne raspoznaje preslojavanje njegove starije (kasnoantičke) faze. Ispremiješani sloj zemlje i u njemu oskudni pokretni nalazi, svega jedan ulomak tegule i dno novovjekovne glazirane posude, ne pomažu u dataciji opisanih otkrivenih struktura. Datiramo ih u razdoblje kasne antike na temelju analogije u načinu zidanja struktura iz prethodno opisanih sonde.

This was also why the lower canal could not be explored deeper to determine its possible association with wall SU 209 (on which the upper canal sits). The removal of the layers of earth clearly revealed the borders of the bank in which we see a predominance of post-medieval material from the lower stratum, which appears at an elevation consistent with the upper elevation of the late antique wall (an absolute elevation of 1.79 metres) in which late antique finds are predominant. The two layers, however, are intermingled (with only the ratio of post-medieval versus late antique pottery differing), which must have been caused by the formation of the upper canal.

A layer of lime mortar was discovered in Trench 6, opened in the north room of the west wing of the Corner palace on cadastral plot no. 72 (CM Poreč), laid atop large stone blocks (SU 603) that levelled out the whole of the area investigated in this trench, including the line of the medieval wall. This lime pavement was found beneath a thin layer of friable soil (SU 602, bereft of artefacts) atop of which the recent flooring was laid. Bearing this in mind we can date the levelling to the period of the formation of the late baroque Corner palace complex, i.e. at the earliest in the second half of the seventeenth or in the course of the eighteenth century (Uljančić-Vekić 2017, 59). The lime pavement covers two walls (SU 608 and SU 609) laid perpendicular to the line of the city wall: the manner in which they were built, of coarsely dressed stone laid in largely regular courses, associate them with wall SU 209 in Trench 2. The upper part of wall SU 609 (the top 30 centimetres of the wall), which runs through the west part of the trench, is linked to the line of the medieval wall, with reddish mortar used as a binder in this upper part. Lime mortar was used in the lower part of the wall, with this wall abutting the city wall. The inside face of the city wall was reworked and, in this trench, we do not see the overlapping of its older (late antique) phase. The intermingled soil layer and the sparse finds of artefacts—only one tegula sherd and the base of a post-medieval glazed vessel—do not provide a dating guide for the described uncovered features. We date them to the late antique period based on the analogous building method seen in the previously described trench.

More recent interventions have been identified in the area of the investigated complex, important to the analysis of the historical development of the Corner palace and in determining the time of the construction of the more recent building on cadastral plot no. 71. In Trench 4, on cadastral plot no. 71, the medieval wall is overlapped by a canal (SU 403) that runs outside the footprint of the building towards the shoreline. It is formed atop a layer

Sl. 10 Fotogrametrijski snimak sonde 6 (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).

Fig. 10 Photogrammetric image of Trench 6 (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

Na području istraženog sklopa otkrivene su i intervencije novijeg datuma, važne za analizu povijesnog razvoja palače Corner i utvrđivanje vremena izgradnje recentnije zgrade na k. č. 71. U sondi 4, na k. č. 71, srednjovjekovne su zidine preslojene kanalom (SJ 403) koji se pruža izvan gabarita zgrade u smjeru obale. Formiran je na sloju nabijene vapnene žbuke (SJ 404), koja je korištena i kao dno kanala. Njegove bočne strane tvori red neobrađenog kamenja, a za poklopnice su korištene četvrtaste masivne kamene ploče. Pokretni nalazi iz kanala i nad slojem vapnene podnice u potpunosti su izostali. Pretpostavljamo da je kanal novovjekovne datacije. Recentnije je datacije kanal (SJ 405) koji se pruža uz istočni pregradni zid iste prostorije. Za poklopnice su korišteni masivni kameni blokovi i dijelom neobrađeno kamenje većih dimenzija. Kanal tvori nepravilno kamenje postavljeno u tri niza. Uz krajnji sjeveroistočni rub kanala, u ravnini i neposredno ispod jedne od njegovih poklopnica, vidljiv je sloj betona, moguće nanos iz vremena izgradnje betonskog temelja sjevernog perimetralnog zida objekta, čime je ovaj kanal presječen.

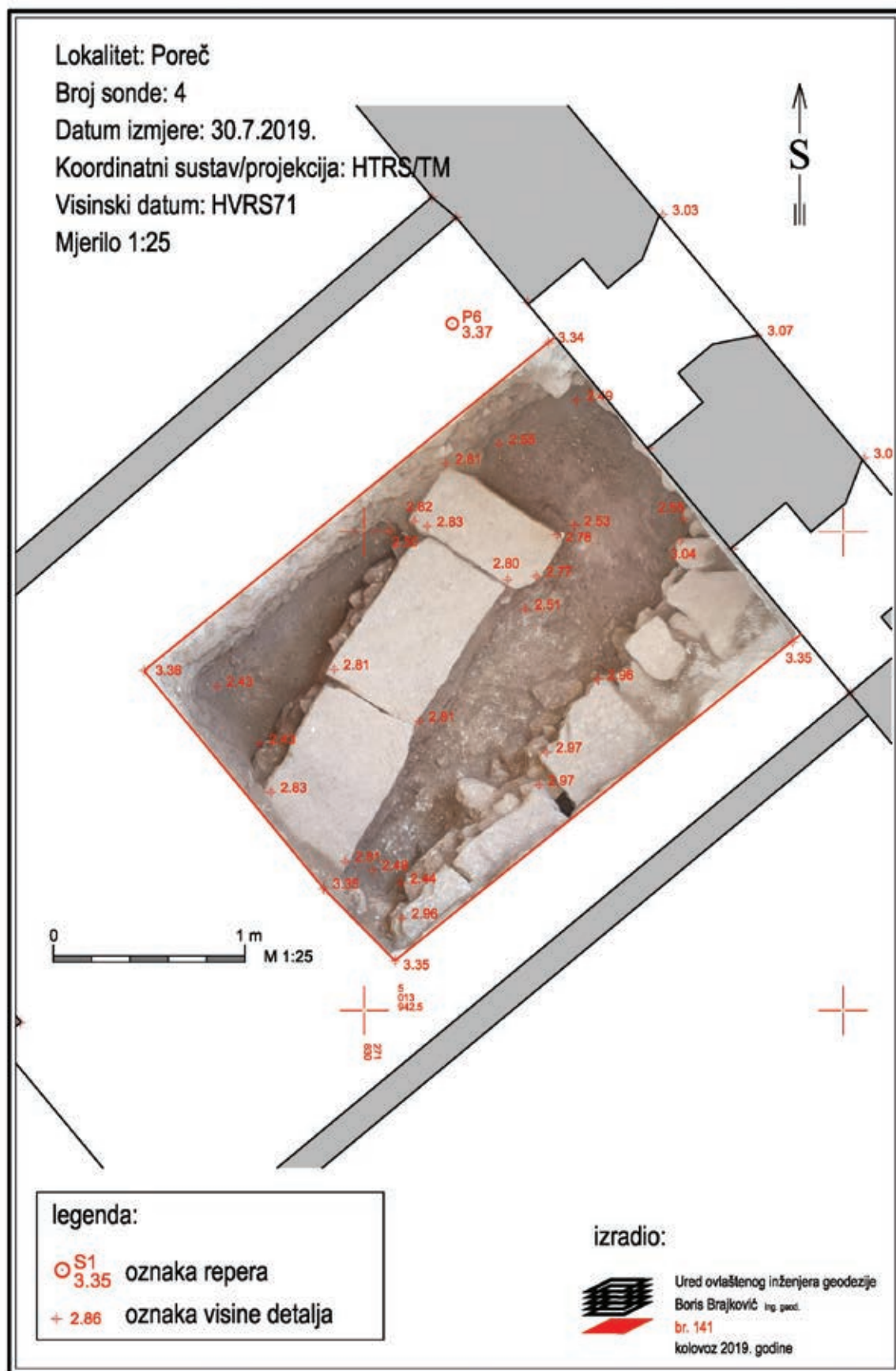

Sl. 11 Pogled na potez gradskih zidina i strukture iz sonde 6 (fotografija: M. Barada).

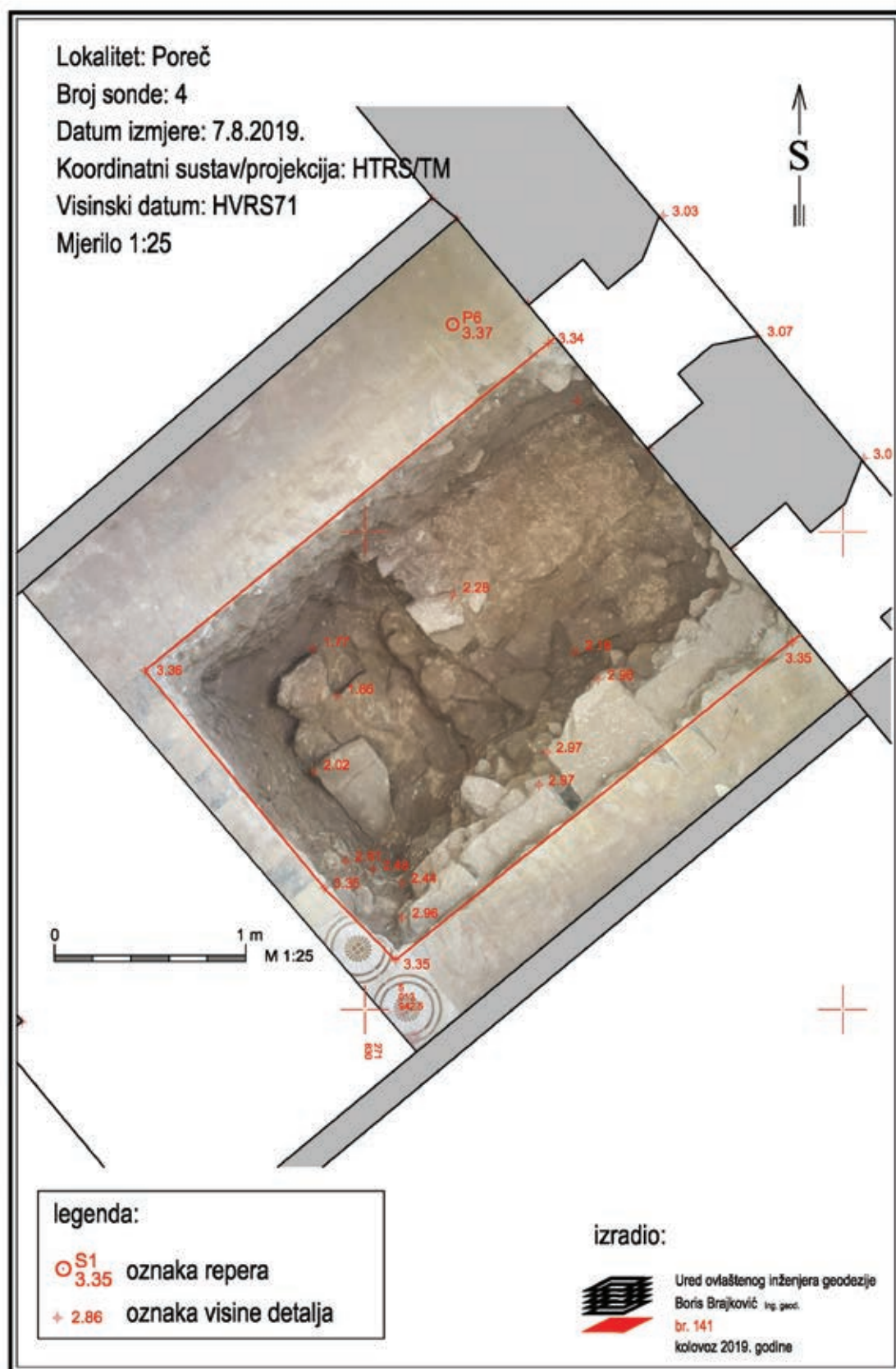
Fig. 11 View of the line of the city wall and features in Trench 6 (photo by: M. Barada).

of rammed lime mortar (SU 404), which also forms the base of the canal. Its sides are formed by a course of rubble, with massive square slabs of stone used as covers. No artefacts were recovered from the canal or the layer of lime pavement. The canal appears to be post-medieval.

Sl. 12 Fotogrametrijski snimak sonde 4 prije otvaranja kanala (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).
 Fig. 12 Photogrammetric image of Trench 4 prior to the opening of the canals (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

Sl. 14 Fotogrametrijski snimak segmenta zidina u sondi 4 (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).
 Fig. 14 Photogrammetric image of the wall segment in Trench 4 (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

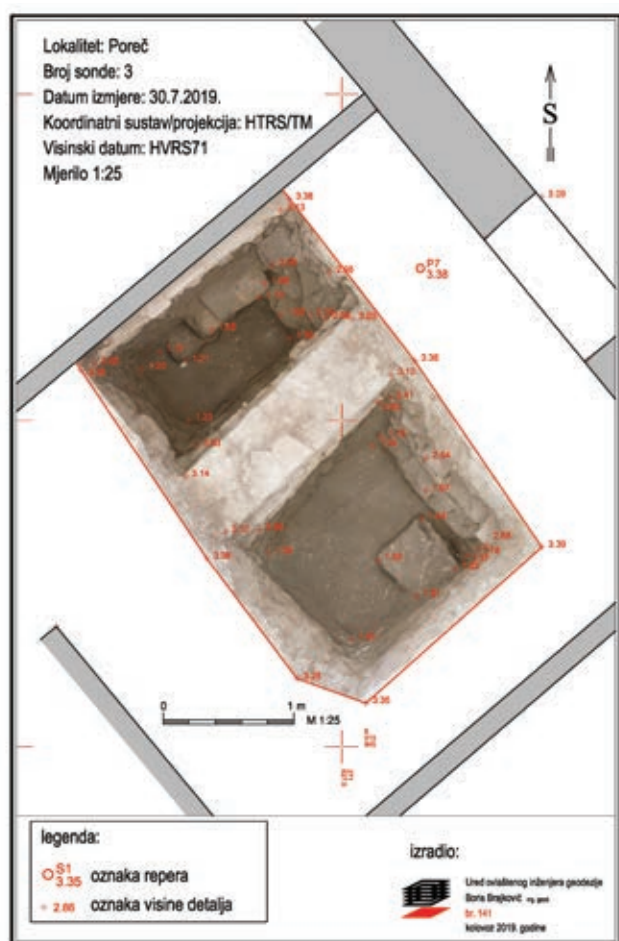

Sl. 13 Pogled na kanale iz sonde 4 koji su izgrađeni nad srednjovjekovnim zidinama (fotografija: M. Barada).

Fig. 13 View of the canals in Trench 4 built over the medieval wall (photo by: M. Barada).

Unutar sonde 3, na apsolutnoj visini od 3,14 m otkriven je zid (SJ 303) širine 56 cm, koji se pruža okomito na pravac perimetralnog zida zgrade na k. č. 71. Vidljiv je ispod sloja recentnog nasipa. Sastoji se od dvaju usporednih nizova

Sl. 15 Fotogrametrijski snimak sonde 3 (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).

Fig. 15 Photogrammetric image of Trench 3 (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

The canal (SU 405) that runs along the eastern partition wall of the same room is of a more recent date. Massive stone blocks and, in part, rubble of large dimensions, were used as the canal covers. The canal is formed of rubble laid in three courses. At the far northeast margin of the canal, level with and immediately below one of its covers, we see a layer of concrete: a possible deposit from the period of the construction of the concrete foundations of the northern perimeter wall of the building, which cuts across this canal.

A 56-centimetre-wide wall (SU 303) was discovered in Trench 3 at an absolute elevation of 3.14 metres that runs perpendicular to the line of the perimeter wall of the building on cadastral plot no. 71. It is visible under the layer of the recent bank. It consists of two parallel rows of large stone blocks laid to a height of three courses atop the bank layer. The brown binding mortar contains very fine sand. In the upper two courses of stone we see traces of concrete. An examination of the Franciscan cadastre of 1820 shows that there was a building on part of what is now cadastral plot no. 71 (CM Poreč) (designated No. 181 in the historical cadastral survey), and that the position of wall SU 303 is consistent with its eastern perimeter wall. The initial building, recorded in the historical (Franciscan) cadastre of 1820, and still visible on photographs taken early in the twentieth century, was demolished in the period between the two world wars ahead of the construction of the present-day building on cadastral plot no. 71.

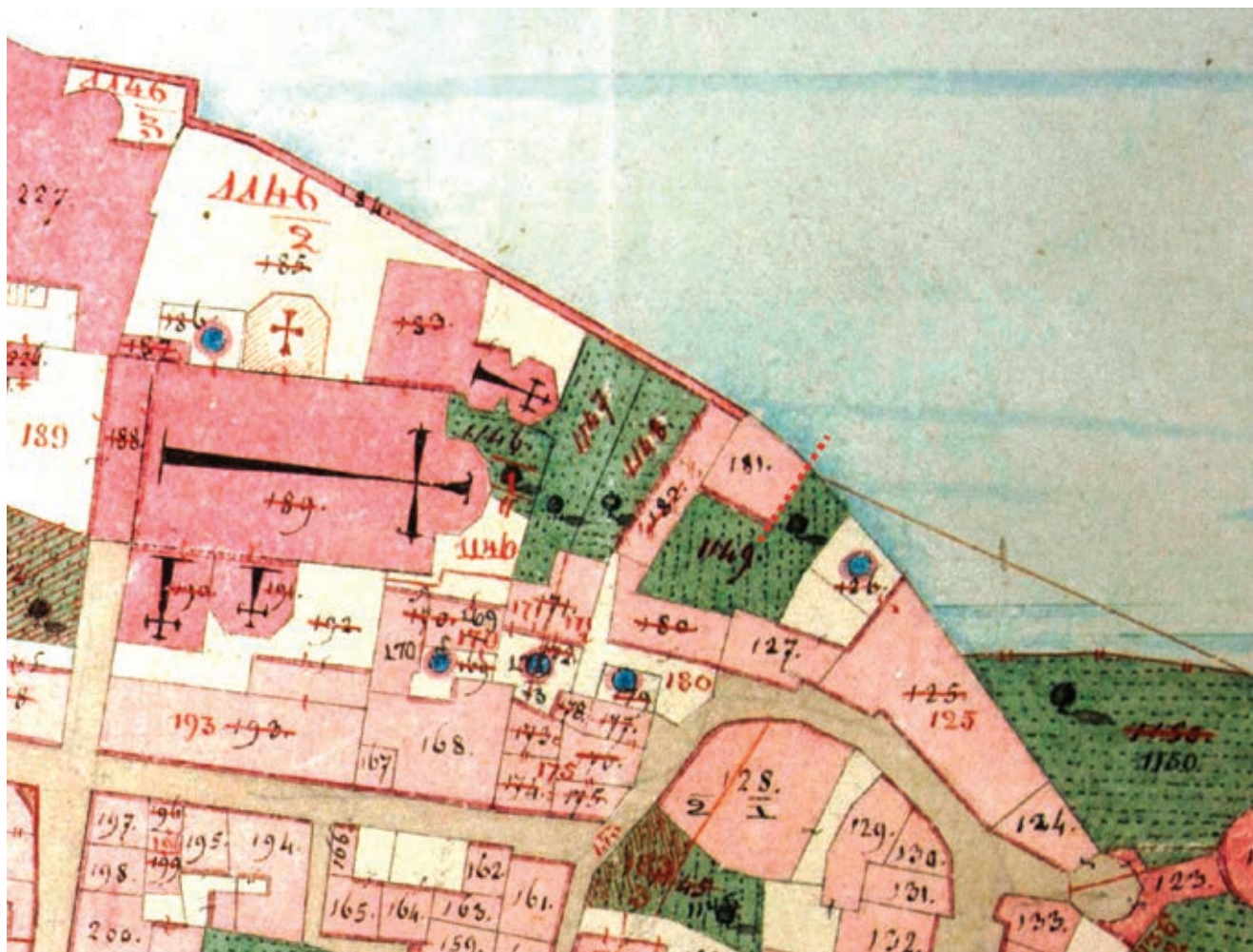
In Trench 5, opened in the area of the main entrance corridor of the building on cadastral plot no. 71, the excavation identified the area on which the puteal (wellhead) attached—by ownership and utilisation—to the complex of the late baroque Corner family palace,

Sl. 16 Pogled na istočno lice zida SJ 303 i njegov položaj unutar prostorije (sonda 3) (fotografija: K. Gergeta Sotončić).

Fig. 16 View of the east face of wall SU 303 and its position in the room (Trench 3) (photo by: K. Gergeta Sotončić).

Sl. 17 HR-DAST-152, Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju, k.o. Poreč, list, uvećanje u dvostrukom mjerilu 1:1440, izmjera 1820. s reambulacijom 1871.g.; crvenom bojom označen je istočni perimetralni zid nekadašnje manje zgrade označene brojem 181, a vidljiv je i položaj bunara unutar gabarita današnje k. č. 71 k. o. Poreč.

Fig. 17 HR-DAST-152, Archive of Maps of Istria and Dalmatia, cadastral municipality of Poreč, sheet magnified at double the scale 1:1440, survey of 1820 with re-survey of 1871; the eastern perimeter wall of the former smaller building numbered 181 is indicated in red, and the position of the well is visible within the footprint of present-day cadastral plot no. 71 (CM Poreč).

većih kamenih blokova, koji su položeni u visini od tri reda na sloju nasipa. Vezivo čini smeđa žbuka s izrazito finim pijeskom. U dvama gornjim redovima kamenja vidljivi su tragovi betona. Provjerom Franciskanskog katastra iz 1820. godine utvrđeno je da je na dijelu današnje k. č. 71 k. o. Poreč bio objekt (u povijesnom katastru označen brojem 181), te da položaj zida SJ 303 odgovara položaju njegova istočnog perimetralnog zida. Prvotna zgrada, koja je zabilježena na povijesnom (Franciskanskom) katastru iz 1820. godine, a još uvijek vidljiva na fotografijama s početka 20. stoljeća, porušena je u razdoblju između dva svjetska rata radi izgradnje današnjeg objekta na k. č. 71.

U sondi 5, otvorenoj na prostoru glavnog ulaznog hodnika zgrade na k. č. 71, definirano je područje na kojem je do izgradnje današnje zgrade bilo smješteno grlo bunara koje je pripadalo, kako vlasnički, tako i

stood prior to the construction of the current building. The removal, namely, of the recent pavement and debris (stone and recent construction material) (SU 502) at an absolute elevation of 3.18 metres revealed a concrete substrate (SU 504) the elevation of which is consistent with that of the occupational surface at the northern entrance to the building. The elevation of the substrate is lower in relation to the elevation of the occupational surface in the remainder of the corridor. It covers SU 503, a wall built partly of rubble, partly of dressed stone of various dimensions, laid without binding mortar. In places the joints between stones in the face of the wall are filled with smaller stones. The upper course is done with massive rubble. The wall runs west to east and abuts the wall (SU 505) that separates the entrance corridor from the neighbouring room to the west. This neighbouring

namjenom, sklopu kasnobarokne palače Corner. Naime, uklanjanjem recentne podne obloge i šute (kamenja i recentnog građevinskog materijala) (SJ 502) na apsolutnoj visini od 3,18 metara, pojavila se betonska podloga (SJ 504) čija visina odgovara visini hodne površine uz sjeverni ulaz u objekt. Kota betonske podloge niža je u odnosu na kotu hodne površine u preostalom dijelu hodnika. Ona prekriva SJ 503 – zid građen dijelom od nepravilnog, dijelom od pravilnog kamenja različitih dimenzija, bez korištenja veziva. Na pojedinim su mjestima fuge zapunjene manjim kamenjem. Gornji red čini masivno neobrađeno kamenje. Zid se proteže u pravcu zapad – istok, a prislonjen je uz zid (SJ 505) koji ulazni hodnik dijeli od susjedne prostorije prema zapadu. Navedeni susjedni zid građen je od većeg obrađenog kamenja i manjih kamenih ploča koji se izmjenjuju u pravilnim nizovima. SJ 503 se prema istoku nastavlja ispod razine glavnog stepeništa koje vodi na kat zgrade. Istražen je u visini od 1 metra. Donja apsolutna visina iskopa iznosi

wall is built of large dressed stones and small stone slabs, alternating in regular courses. SU 503 continues eastward below the level of the main staircase that leads to the storey above. It was excavated to a height of one metre. The lowest absolute elevation of the excavation is 2.10 metres. In the south end of the trench, through the entire depth of the excavation, we see a layer of debris, mostly stone, with no recovered artefacts. When the occupational surface was raised across most of the corridor, above SU 503 and in its full width, a layer of large rubble was added, likely to level the surface. The higher elevation of the occupational surface, which is consistent with the height of the south entrance to the building, is consistent with the height of the staircase leading to the first storey, while the lower elevation in the north end of the corridor is consistent with the height of the occupational surface as found in the remainder of the rooms on the ground floor of the building on cadastral plot no. 71 (CM Poreč). On the cadastral map of the city of 1871, the product of the first systematic re-survey to revise (update) the 1820 cadastral documentation of the cadastral municipality, the position of the puteal is indicated in part of present-day cadastral plot no. 71 (plot no. 126 in the historical cadastre). The dedicatory legend on the puteal dates its installation to 1799. This was negated by the erection of the current building on cadastral plot no. 71, and we presume that this was the time when a part of the entrance corridor was raised (filled and levelled), with a showpiece entrance erected providing access to the building from the courtyard (from the direction of the city), with an illogical grade separation remaining in the north end of the corridor in the form of an oversized step.

Sl. 18 Fotogrametrijski snimak sonde 5 (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).

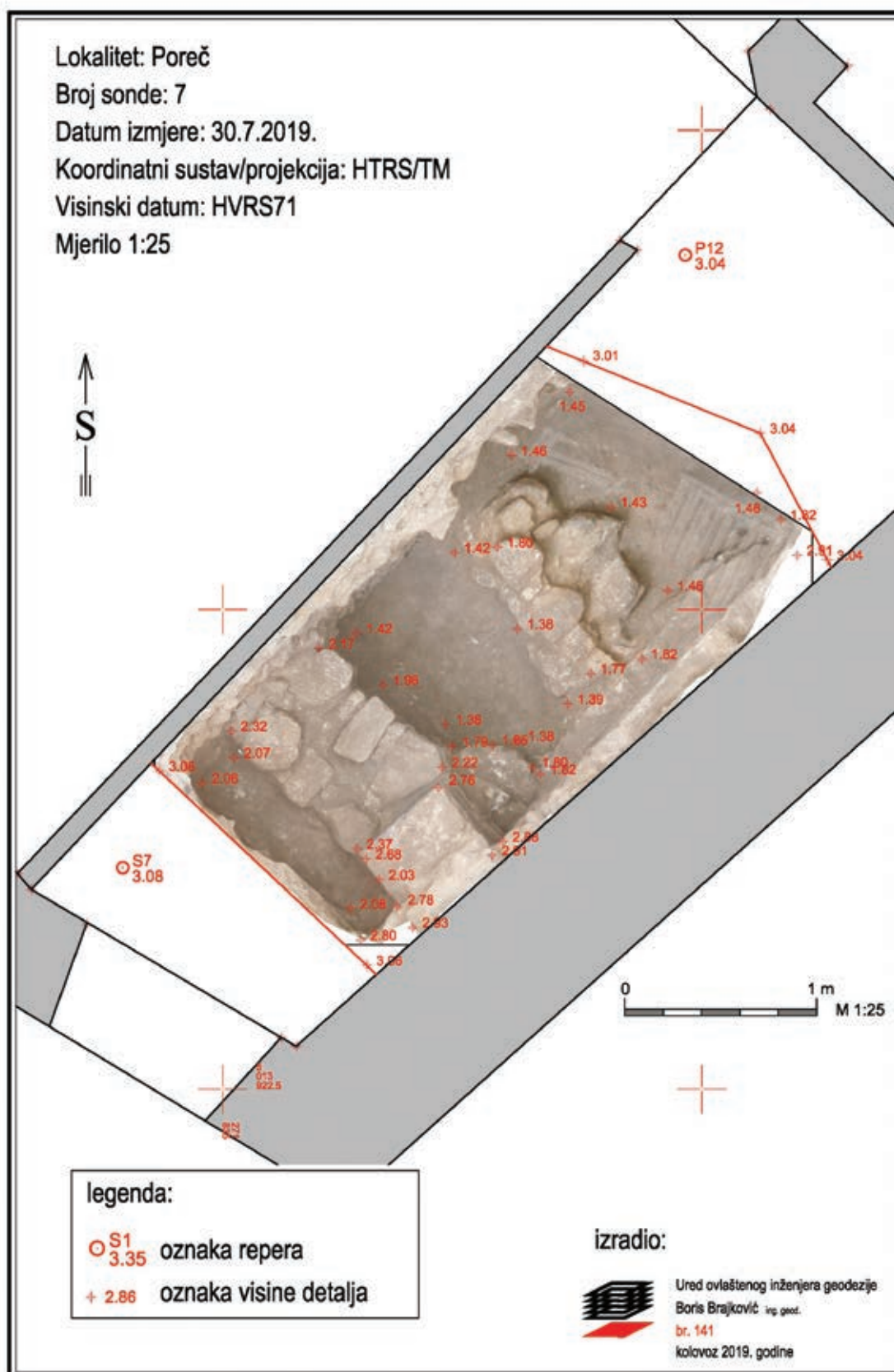
Fig. 18 Photogrammetric image of Trench 5 (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

Sl. 19 Pogled na zid SJ 503 unutar prostora na kojem je do izgradnje današnje zgrade na k.č. 71 bilo smješteno grlo bunara palače Corner (fotografija: K. Gergeta Sotončić).

Fig. 19 View of wall SU 503 in the area of the puteal of the well serving the Corner palace prior to the erection of the present-day building on cadastral plot no. 71 (photo by: K. Gergeta Sotončić).

Sl. 20 Fotogrametrijski snimak sonde 7 (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing.geod., 2019, broj 141, Pazin).

Fig. 20 Photogrammetric image of Trench 7 (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

2,10 metara. U južnom dijelu sonde, čitavom dubinom iskopa, prati se sloj šute, uglavnom kamenja, bez ikakvog pokretnog nalaza. Prilikom povišenja hodne površine u većem dijelu hodnika, nad SJ 503 i u njegovoj punoj širini pridodan je red većeg, nepravilnog kamenja, vjerojatno radi niveliranja terena. Viša kota hodne površine u prostoru hodnika, koja odgovara visini južnog ulaza u zgradu, usklađena je s visinom stepeništa koje vodi na kat, dok niža kota u sjevernom dijelu hodnika odgovara visini zatečene hodne površine u preostalim prostorijama u prizemlju objekta na k. č. 71 k. o. Poreč. Na katastarskom planu grada iz 1871. godine, koji predstavlja prvu reambulaciju operata iz 1820., na dijelu današnje k. č. 71 (u povijesnom katastru čestica broj 126) ucrtan je položaj grla bunara. Posvetni natpis na grlu datira njegovo postavljanje u 1799. godinu. Taj je prostor negiran gradnjom današnje zgrade na k. č. 71, pa pretpostavljamo da je upravo tada dio ulaznog hodnika povišen (nasut i niveliran), formiran je reprezentativan ulaz kojim je omogućen pristup zgradi iz prostora dvorišta (iz smjera grada), te je unutar sjevernog dijela hodnika ostala nelogična denivelacija terena u vidu predimenzionirane stepenice.

Dijelovi koje možemo pripisati kasnoantičkoj stambenoj arhitekturi otkriveni su u prostorijama bočnoga krila palače Corner koje su okrenute prema Eufrazijevoj ulici (sonde 7 i 8). Zid kojim je zapadno krilo kasnobaroknog sklopa odijeljeno od središnjeg dijela palače Corner leži na kasnoantičkom zidu (SJ 705, sonda 7) koji je građen od većih pravilnih kamenih blokova povezanih vapnom. Očuvan je u visini od 1 metra i ima jasno definiranu pravilnu temeljnu stopu. S južne je strane prislonjen uza zid (SJ 704) koji se nastavlja ispod zida kasnobaroknog sklopa, a koji je građen od naizmjenično slaganih izduženih kamenih ploča i izduženih klesanaca, slaganih u vrlo pravilne redove. Na njemu je vezivo svijetlo smeđe do žućkaste boje. Zid SJ 704 pravilno završava, pa pretpostavljamo da je tu bio prolaz između prostorija koji je naknadno zatvoren neobrađenim i dosta nepravilno položenim kamenim blokovima za čije je slaganje korištena minimalna količina veziva (SJ 706). Ispod sloja nasipa (SJ 702), koji je zatečen ispod recentne podne obloge, čitavom dubinom iskopa prati se sloj (SJ 710) s ulomcima kasnoantičke i ranosrednjovjekovne keramike koja omogućava datiranje vremena izgradnje otkrivenih struktura najranije u 4. stoljeće.

U isto doba moguće je datirati dijelove arhitekture u sondi 8, smještenoj u glavnoj, ulaznoj prostoriji kasnobaroknog krila palače Corner. Uz istočni pregradni zid prostorije, na apsolutnoj visini od 2,63 m, otkriven je zid (SJ 806) građen od većih kamenih blokova, koji je

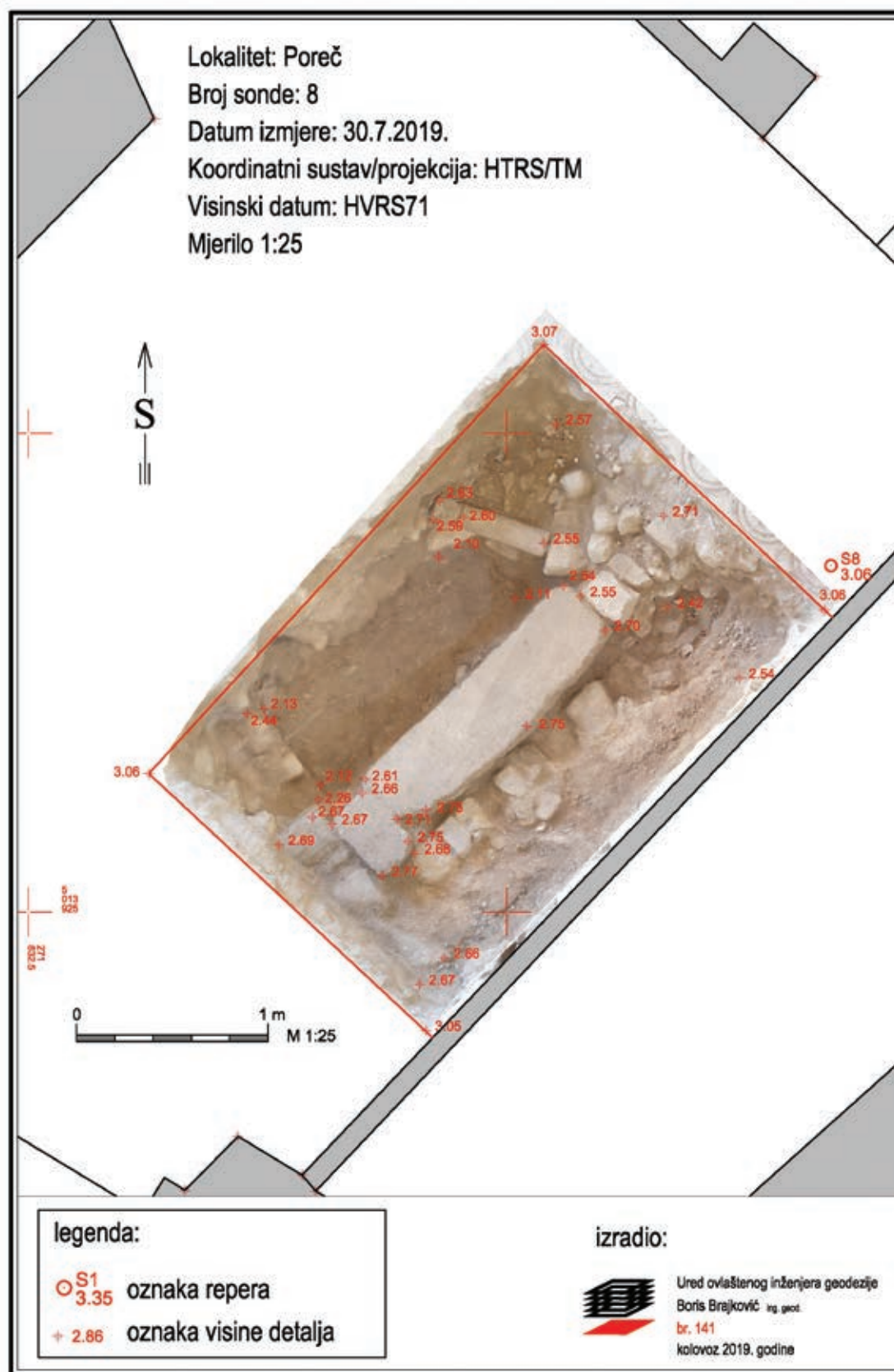
Segments attributable to late antique architecture were uncovered in the rooms of the wing of the Corner family palace facing the Eufrazijeva Street (Trenches 7 and 8). The wall that separates the west wing of the late baroque complex from the central corpus of the Corner family palace lies atop a late antique wall (SU 705, Trench 7), built of large dressed blocks bonded by lime mortar. It is preserved to a height of one metre and has a clearly defined footing. To the south it abuts a wall (SU 704) that runs under the wall of the late baroque period complex and is built of alternating courses of long stone slabs and long ashlar, laid in very orderly courses. Here the binding mortar is light brown to yellowish. Wall SU 704 terminates in an orderly manner, and we thus presume that there was a passage here between the rooms that was later walled up with rubble and generally uncoursed stone blocks, using minimal amounts of binding mortar (SU 706). Below the bank (SU 702) layer, uncovered beneath the recent pavement, we follow a layer (SU 710) through the full depth of the excavation with sherds of late antique and early medieval pottery that allows us to date the construction of the uncovered features to no earlier than the fourth century.

Sl. 21 Pogled na dijelove kasnoantičke stambene arhitekture u sondi 7 (fotografija: M. Barada).

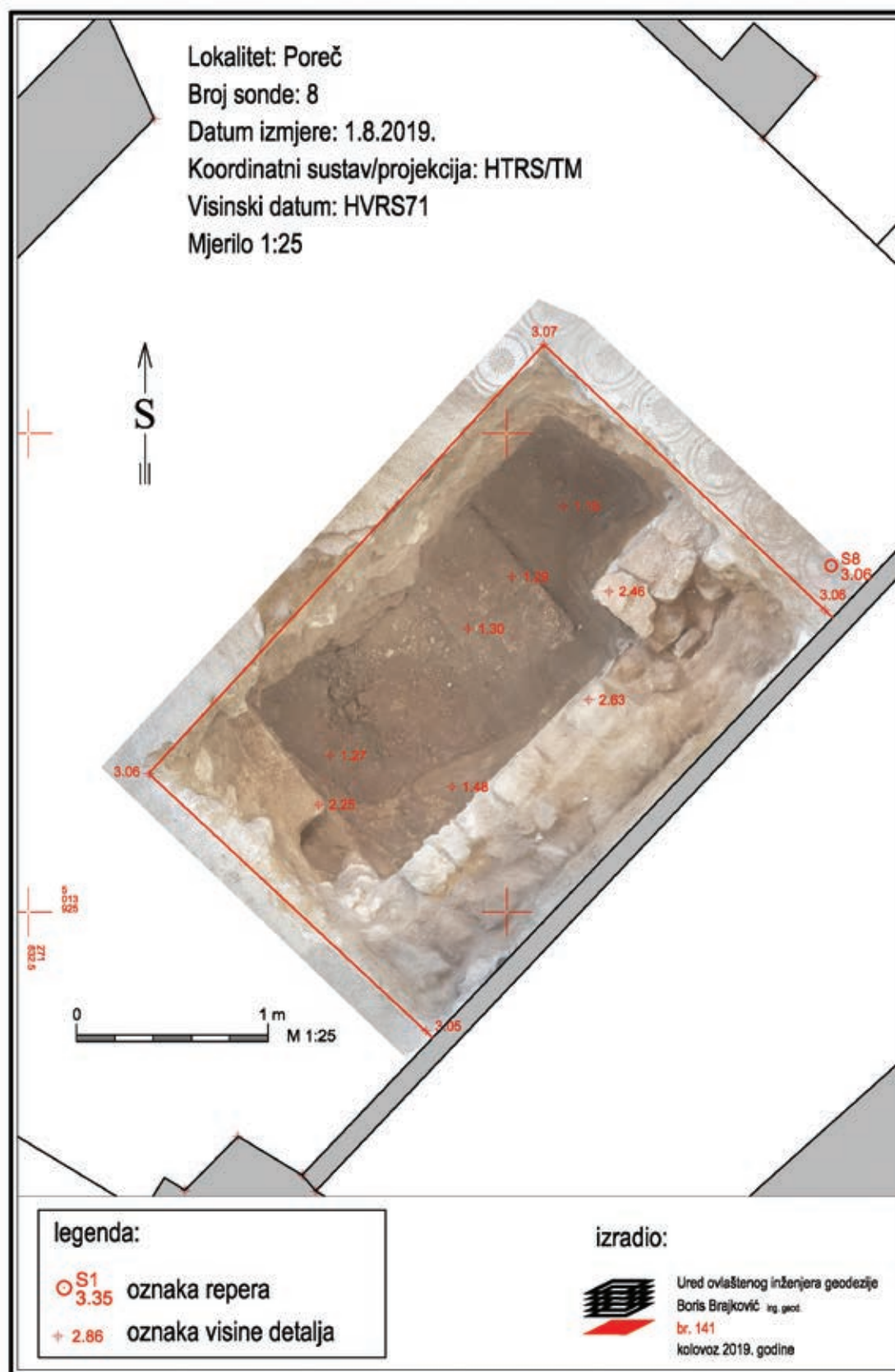
Fig. 21 View of part of the late antique residential architecture in Trench 7 (photo by: M. Barada).

It is to the same period that we date the segments of architecture found in Trench 8, situated in the main entrance area of the late baroque period Corner family palace. Wall SU 806 was uncovered next to the eastern partition wall of the room, at an absolute elevation of 2.63 metres. It was built of large stone blocks, partially footed on the bedrock (found at an absolute elevation of 1.48 metres). Wall SU 807 was uncovered next to the southern profile of the trench, below the bank, at an absolute elevation of 2.54 metres. It was built of uncoursed rubble of various dimensions. Its upper end surmounts, and the

Sl. 22 Fotogrametrijski snimak sonde 8 s nalazom praga i stupića (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).

Fig. 22 Photogrammetric image of Trench 8 with the find of a threshold and colonette (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

Sl. 23 Fotogrametrijski snimak kasnoantičkih struktura u sondi 8 (izradio: Ured ovlaštenog inženjera geodezije Boris Brajković, ing. geod., 2019, broj 141, Pazin).

Fig. 23 Photogrammetric image of late antique features in Trench 8 (by: Bureau of Certified Engineer of Geodesy Boris Brajković BA Geodesy, 2019, No. 141, Pazin).

Sl. 24 Kasnoantički zid (SJ 806) u sondi 8 (fotografija: M. Barada).
Fig. 24 Late antique wall SU 806 in Trench 8 (photo by: M. Barada).

dijelom temeljen na matičnoj stijeni (otkrivenoj na 1,48 m apsolutne visine). Uz južni profil sonde ispod nasipa, na apsolutnoj koti 2,54 m, otkriven je zid (SJ 807) od nepravilno postavljenog kamenja različitih dimenzija. On u gornjem dijelu prelazi preko SJ 806, dok je u preostalom dijelu vezan za njega. U gornjem dijelu SJ 807 bio je vidljiv sloj svijetlo smeđe-žućkaste žbuke. U sjevernom dijelu sonde otkriven je zid SJ 808 koji je sačuvan u svega dva reda kamenja i koji se naslanja uz zid SJ 806. Između njih je u kasnijoj fazi ubačen monolitni kameni blok (SJ 803, otkriven na apsolutnoj visini od 2,61 m), pretpostavljamo u funkciji praga, čime je zid SJ 806 izgubio svoju funkciju te je izmijenjena tlocrtna dispozicija prostorije.

Sav pokretni materijal unutar sloja tamno smeđe zemlje koji se unutar sonde 8 prati čitavom dubinom iskopa kasnoantički je, datiran uglavnom u 4. i 5. stoljeće. Jedini ulomak, čija kota nalaza (apsolutna visini od 2,63 m) odgovara koti prethodno navedenog praga, je kameni stupić (PN 1). Visina trupa stupa je 47 cm, a širina 14 cm; visina kapitela je 15 cm. Prema stilskim odlikama; kapitel s volutama i snopljem u sredini, te plošnom prstenu na spoju trupa i kapitela, datiramo ga u 8./9. stoljeće.³ Upravo bi ovaj nalaz mogao pomoći u datiranju prethodno opisane naknadne izgradnje - vremenu postavljanja praga i dogradnji uz raniji kasnoantički zid.

ZAKLJUČAK

Rezultati izvršenog arheološkog istraživanja, iako su ona provedena unutar ograničenog područja, dali su

rest of it is joined to, wall SU 806. At the upper part of SU 807 we see a layer of light brown to yellow mortar. Wall SU 808 was found in the north end of the trench: it is preserved to only two courses of stone and abuts wall SU 806. A monolithic stone block (SU 803, found at an absolute elevation of 2.61 metres) was later inserted between them; we presume as a threshold, whereby wall SU 806 no longer served its function, altering the floor plan disposition of the rooms.

All of the artefacts found in the layer of dark brown earth running through the entire excavation depth in Trench 8 are late antique, dated for the most part to the fourth and fifth centuries. The only artefact found at a level (absolute elevation of 2.63 metres) that corresponds to that of the above-mentioned threshold is a stone colonette (SF 1). The colonette stands at 47 centimetres, with a breadth of 14 centimetres and a capital standing a further 15 centimetres. We date it to the eight/ninth century on the basis of its stylistic characteristics: a capital with volutes and a centred sheaf/bundle, with a flattened

Sl. 25 Kameni stupić (PN 1) iz sonde 8 (fotografija: K. Gergeta Sotončić).
Fig. 25 A stone colonette (SF 1) recovered from Trench 8 (photo by: K. Gergeta Sotončić).

³ Stupić s istovrsnom dekoracijom na kapitelu otkriven je prilikom radova unutar prostora peterokutne kule u Poreču 1993. godine. Datiran je u razdoblje od kraja 8. do početka 9. stoljeća (Baldini 1997, 114).

dovoljno podataka za daljnje planiranje radova unutar ovog građevinskog sklopa. Otvaranje dodatnih sondi s vanjske strane sjevernog perimetralnog zida duž k. č. 71 i 72 k. o. Poreč omogućilo bi definiranje ukupne širine zidina, posebice u dijelu zgrade na k. č. 71, budući da u elevaciji njezina sjevernog perimetralnog zida slog gradskih zidina nije vidljiv.

Potez srednjovjekovnih gradskih zidina iz 13. stoljeća podignut je direktno nad kasnoantičkim iz 4. stoljeća, bez ikakvog odmaka. Slog srednjovjekovnih zidina vidljiv je u sjevernom perimetralnom zidu palače Corner, ali njegov potez prema zapadu, u dijelu objekta na k. č. 71 k. o. Poreč nije sačuvan u elevaciji, odnosno iznad kote temelja zgrade. Kasnoantičke zidine dijelom su položene na matičnu stijenu, a unutar istraženih sondi nisu otkrivene strukture koje bi bilo moguće datirati u vrijeme prije 4. stoljeća n. e., što potvrđuju pokretni arheološki nalazi. U kasnoj antici neposredno uz gradske zidine bili su podignuti stambeni objekti. Nalazi iz sonde 7 potvrdili su da je zapadno krilo palače Corner podignuto direktno na kasnoantičkoj arhitekturi. Stoga se preostatak romaničko-gotičke građevine može tražiti u strukturi perimetralnih zidova kasnobarokne palače.

POKRETNi ARHEOLOŠKI MATERIJAL

Tijekom probnog arheološkog iskopavanja prikupljena je znatna količina pokretnih nalaza, među kojima prevladava keramički materijal, odnosno kuhinjsko posuđe i ulomci amfora. Daleko je manji broj ulomaka građevinske keramike – tegula, a gotovo je zanemariva količina staklenih i metalnih predmeta. Donosimo pregled onih ulomaka koji omogućuju tipološko određivanje keramičkog posuđa, te pružaju okvir za dataciju nepokretnih nalaza. Materijal je grupiran prema tipologiji i opisan je kronološkim redom. Najraniji su kasnoantički nalazi. Oni ujedno količinski prevladavaju u odnosu na srednjovjekovni i novovjekovni materijal. Radi se o importu čija je proizvodnja koncentrirana na području sjeverne Afrike i istočnog Mediterana, a koji je zastupljen ulomcima amfora (T. 1:1–7), finog stolnog posuđa, odnosno afričkom sigilatom (T. 2:1–3) i svega dvjema, tipološki jednakim lucernama (T. 2:4–5). Navedenu grupu nalaza moguće je datirati u vremenski okvir od 4. do 6./7. stoljeća. Prisutna je i ranosrednjovjekovna gruba kuhinjska keramika, među kojom tipološki prevladavaju trbušasti lonci rađeni na lončarskom kolu. Grube su fature, a najzastupljeniji su primjerci od keramike crne boje s primjesama kalcita. Na njima je prisutan dekorativni motiv koji je karakterističan za keramiku jugoistočnoalpske

astragal where the shaft meets the capital.³ This find may assist in dating the above-described structural intervention; the time of the installation of the threshold and the construction work along the earlier late antique wall.

CONCLUSION

The archaeological investigation—although limited in spatial scope—has provided sufficient data for the further planning of works within this architectural complex. The opening of additional trenches to the outside of the north perimeter wall along cadastral plots no. 71 and 72 (CM Poreč) would allow us to determine the total width of the city wall, in particular in the part of the building on cadastral plot no. 71, given that the masonry bond of the city wall is not evident in the northern perimeter wall elevation.

The line of the medieval city wall of the thirteenth century was raised directly atop the late antique wall of the fourth century, with no deviation. The masonry bond of the medieval wall is evident in the north perimeter wall of the Corner palace, but its elevation where it runs to the west, in the part of the building on cadastral plot no. 71 (CM Poreč), is not preserved, i.e. it is not preserved above the level of the building's foundations. The late antique wall is partially footed on the bedrock; no features were identified in the investigated trenches that could be dated prior to the fourth century CE, which is corroborated by the recovered artefacts. In the late antique period residential buildings were erected adjacent to the city wall. The finds recovered from Trench 7 confirmed that the west wing of the Corner palace was raised directly atop late antique architecture. Thus, the remainder of the Romanesque/Gothic building is to be found in the structure of the perimeter walls of the late baroque palace.

THE ARTEFACTS

A significant quantity of artefacts was collected in the course of the archaeological excavation work, with pottery—cooking ware and amphorae sherds, being the dominant material. The number of CBM sherds (tegulae) is significantly smaller, with a practically negligible quantity of glass and metal artefacts. The overview includes sherds that are suitable for typological identification of ceramic ware and that provide a frame for the dating of features. The material is grouped by typology and described in

³ A colonette with the same kind of decoration of the capital was recovered during works performed inside Poreč's pentagonal tower in 1993. It was dated from the late eighth to early ninth century (BALDINI 1997, 114).

skupine (T. 3:2-7) (Modrijan, Milavec 2011, 185-194).

Otkriveno je svega nekoliko ulomaka koji se, na temelju oblikovanja oboda datiraju u 12. i 13. stoljeće. Obod je blago izvijen prema van, izdužen i trokutasto zadebljan, zbog čega u presjeku ima „kljunasti“ oblik, te se stvara dojam da je rub oblikovan poput trake. Upotreba ovakvih oblika nastavlja se i u 14. stoljeću, a najbliže analogije otkrivene su u Žminju, Svetvinčentu, Possertu i Petrapilosi (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57) (T. 3:8-10).

Novovjekovno keramičko posuđe zastupljeno je kroz primjere kuhinjskog i stolnog posuđa od glazirane (uglavnom s tzv. engobom) i gravirane keramike, koja se prema razlikama u tipologiji premaza i ukrasnim motivima datira u razdoblje od kraja 14. do 16. stoljeća. Zastupljeni su primjerci posuđa s prozirnom glazurom (T. 4:5), arhajske i renesansne gravirane keramike (T. 4:1-4,6), te majolike (T. 4:7-8), čija je proizvodnja vezana za područje sjeverne Italije (Veneta, Emilije-Romagne, Furlanije, Lombardije i istočnog Pijemonta) (Bradara 2016, 130, 141).

chronological order. The earliest finds are late antique and are predominant in terms of quantity in relation to medieval and post-medieval material. They are imports, the production of which was centred in the north of Africa and the eastern Mediterranean, represented by sherds of amphorae (Pl. 1: 1-7), fine tableware/African sigillata (Pl. 2: 1-3) and two, typologically identical, oil lamps (Pl. 2: 4-5). This group of finds can be dated to the period from the fourth to sixth/seventh century. Also present is early medieval coarse cooking ware, dominated in terms of the typology by wheel-thrown bulbous pots. The fabric is coarse, with the most prevalent being specimens of black pottery with a temper of calcite. They bear a decorative motif characteristic of the southeastern Alps group (Pl. 3: 2-7) (Modrijan, Milavec 2011, 185-194).

Only a few sherds were recovered that can, based on the shape of the rim, be dated to the twelfth and thirteenth centuries. The rim form in question is strap-like in appearance; slightly everted, broad, and featuring a triangular thickening that gives it a rostrate form in section. The use of these forms continued into the fourteenth century, with the most proximate analogies found in Žminj, Svetvinčenat, Possert and Petrapilosa (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57) (Pl. 3: 8-10).

Post-medieval pottery is represented with specimens of cooking ware and tableware of glazed (usually with engobe) and incised pottery, dated to the period from the late fourteenth to sixteenth century by the variations in the coating typology and decorative motifs. These include specimens with transparent glaze (Pl. 4: 5), archaic and Renaissance incised pottery (Pl. 4: 1-4, 6), and majolica (Pl. 4: 7-8), the production of which was centred in the north of Italy (Veneto, Emilia-Romagna, Friuli, Lombardy and eastern Piedmont) (Bradara 2016, 130, 141).

KATALOG KERAMIČKIH NALAZA:**Kasnoantička i srednjovjekovna keramika****Amfore****T. 1****1. Sonda 1, SJ 106**

Ulomak oboda sjevernoafričke amfore tipa Africana I (Africana piccola, Beltrán 57, Ostia IV, Keay III, P&W 33) ili Africana II (Africana grande, Beltrán 56, Ostia III, Keay IV-VII, P&W 34). Naglašeni i zaobljeni obod koji je na prijelazu u vrat naglašen stepenasto oblikovanim rezom; vrat amfore se na spoju s obodom odmah počinje širiti (Višnjić 2007, 115, T. 26:1,5). Na površini su vidljivi tragovi svijetlog premaza (Caravale, Toffoletti 2008, 143-144; Peacock, Williams 1986, 154). Keramika je svijetlo narančaste boje s primjesama kalcita. Sačuvana visina 5 cm, promjer oboda 16 cm. Proizvodile su se od druge polovice 2. stoljeća, s povećanjem proizvodnje tijekom 3. i 4. stoljeća te nastavkom (iako u manjoj mjeri) tijekom 5. stoljeća (Caravale, Toffoletti 2008, 141). Koristile su se za prijevoz ulja i ribljeg umaka, ovisno o veličini same amfore. Proizvodile su se u Tunisu, a rasprostranjene su duž Mediterana, te u središnjoj, sjevernoj i istočnoj Europi (Caravale, Toffoletti 2008, 141).

2. Sonda 8, SJ 810

Ulomak oboda amfore tipa Spatheion (Benghazi LR amphora 8; P&W 51). Keramika je narančaste boje, a s vanjske strane je svijetlo žuti premaz (Modrijan, Milavec 2011, 185, T. 101:7). Sačuvana širina 9,2 cm, sačuvana visina 3,3 cm, promjer oboda 12 cm. Sjevernoafrički tip amfora rasprostranjen na Mediteranu i Crnome moru. Datiran u kasno 4. i 5. stoljeće (Peacock, Williams 1986, 202-203).

3. Sonda 7, SJ 702

Dno i dio tijela sjevernoafričke amfore; pretpostavljamo tipa Keay 35 B (P&W 35); dno je puno, jajolikog oblika s urezanim grafitom u obliku slova „X“. Keramika je narančaste boje. Ukupno sačuvana visina ulomka 12 cm, visina dna 5 cm, promjer krajnjeg dna amfore 4 cm. Tipologija amfore je neutvrđena⁴. Datira se u 4. do 5. stoljeće.

4. Sonda 1, SJ 106

Ulomak tijela (trbuha) amfore s dubokim i blago valovitim naborima, odnosno urezima (P&W 43). Posuda je od slabije pročišćene gline, svijetlo narančaste boje.

⁴ Istovjetni primjerak dio je stalnog postava Pomorskog muzeja u Piranu, datiran u 4. do 5. stoljeće.

CATALOGUE OF CERAMIC FINDS:**Late Antique and Medieval Pottery****Amphorae****Plate 1****1. Trench 1, SU 106**

Rim sherd, north African amphora of the Africana I (Africana piccola, Beltrán 57, Ostia IV, Keay III, P&W 33) or Africana II form (Africana grande, Beltrán 56, Ostia III, Keay IV-VII, P&W 34). Prominent and rounded rim accented at the transition to the neck by a stepped groove; the neck of the amphora broadens from the rim down (Višnjić 2007, 115, Pl. 26: 1, 5). Traces of light-coloured slip visible on the surface (Caravale, Toffoletti 2008, 143-144; Peacock, Williams 1986, 154). Light orange with calcite temper. Preserved height 5 cm, rim diam. 16 cm. Manufactured from the 2ndC (second half), with increased production in the 3rdC/4thC, continuing in lesser intensity into the 5thC (Caravale, Toffoletti 2008, 141). Used to transport oil and fish sauce, depending on the size of the amphora. Manufactured in Tunis, distributed across the Mediterranean and central, north and eastern Europe (Caravale, Toffoletti 2008, 141).

2. Trench 8, SU 810

Rim sherd, Spatheion amphora (Benghazi LR amphora 8; P&W 51). Orange, light yellow slip outside (Modrijan, Milavec 2011, 185, Pl. 101: 7). Preserved width 9.2 cm, preserved height 3.3 cm, rim diam. 12 cm. North African amphora distributed across the Mediterranean and Black Sea. 4thC (late)/5thC (Peacock, Williams 1986, 202-203).

3. Trench 7, SU 702

Base and body sherd, north African amphora; likely Keay 35 B (P&W 35); base is full, ovoid, with incised "X" graffiti. Orange. Total preserved sherd height 12 cm, base height 5 cm, diam. at lowest point of the base 4 cm. Typology uncertain⁴. 4thC-5thC.

4. Trench 1, SU 106

Body (belly) sherd of an amphora with deep and gently undulating ribbing/incisions (P&W 43). Poorly refined clay, light orange. Preserved width 4 cm, preserved height 3 cm, wall thickness 1.1 cm. Large amphora of unknown provenance, concentrated in the eastern

⁴ An identical specimen, dated to the fourth/fifth century, is part of the permanent exhibition of the maritime museum in Piran (Slovenia).

Sačuvana širina 4 cm, sačuvana visina 3 cm, debljina stijenke 1,1 cm. Pripada tipu većih amfora kojima porijeklo nije sigurno, ali su koncentrirane na području istočnog Mediterana – Egejskog ili Crnog mora, a karakteristične su za bizantska nalazišta. Datiraju se u razdoblje od druge polovice 4. do prve polovice 7. stoljeća (Bekić 2007a, 34, T. 9:20; Peacock, Williams 1986, 182-184, fig. 101).

5. Sonda 7, SJ 702

Ulomak tijela (trbuha) amfore s dubokim i blago valovitim naborima, odnosno urezima (P&W 43). Posuda je od slabije pročišćene gline, tvrde fature. S unutarnje strane i u presjeku je narančaste boje, a s vanjske je strane žute boje s malo primjesa kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 13,8 cm, sačuvana visina 7,8 cm, debljina stijenke 1 cm. Jednako kao i prethodni ulomak, pripada tipu većih amfora kojima porijeklo nije sigurno, ali su koncentrirane na području istočnog Mediterana – Egejskog ili Crnog mora, a karakteristične su za bizantska nalazišta. Datiraju se u razdoblje od druge polovice 4. do prve polovice 7. stoljeća (Bekić 2007a, 34, T. 9:20; Peacock, Williams 1986, 182-184, fig. 101).

6. Sonda 7, SJ 702

Ulomak trbuha ili ramena amfore s gusto izvedenim vodoravnim crtama. Keramika je narančaste boje s puno primjesa kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 9,5 cm, sačuvana visina 7,5 cm, debljina stijenke 1,2 cm. Ulomak se ne može precizno kronološki odrediti, ali način ukrašavanja upućuje na kasnoantičke i ranobizantske amfore (Bekić 2014b, 125, kat.br. 47 i 48).

7. Sonda 7, SJ 702

Ulomak trbuha ili ramena amfore s očuvanim dvostrukim nizom tankih vodoravnih urezanih linija. Keramika je gruba, s unutarnje strane narančaste boje, a s vanjske je strane posivjela gorenjem. Sačuvana širina 11 cm, sačuvana visina 7,5 cm, debljina stijenke 1 cm. Ulomak se ne može tipološki odrediti. Prema načinu ukrašavanja pretpostavljamo da pripada tipu ranosrednjovjekovnih amfora ili amforeta zaobljenog tijela. Isti je način ukrašavanja primjerice vidljiv na amforama tipa Keay LXII ili amforetama datiranim u razdoblje od 5. do 7. stoljeća (Sagui 2012, 285-287).

Fino stolno posuđe

T. 2

1. Sonda, SJ 106

Ulomak dna posude afričke sigilate D, odnosno tipa Hayes 91 D (Pugliese Carratelli (ed.) 1981, tav. XLIX, 9). Pri dnu posude je ukras izveden kotačićem. Sačuvana

Mediterranean (Aegean or Black Sea), characteristic of Byzantine sites. 4thC (second half)-7thC (first half) (Bekić 2007a, 34, Pl. 9: 20; Peacock, Williams 1986, 182-184, fig. 101).

5. Trench 7, SU 702

Body (belly) sherd of an amphora with deep and gently undulating ribbing/incisions (P&W 43). Poorly refined clay, hard fabric. Inside and core orange, outside yellow, with sparse quartz sand temper. Preserved width 13.8 cm, preserved height 7.8 cm, wall thickness 1 cm. Large amphora of unknown provenance, concentrated in the eastern Mediterranean (Aegean or Black Sea), characteristic of Byzantine sites. 4thC (second half)-7thC (first half) (Bekić 2007a, 34, Pl. 9: 20; Peacock, Williams 1986, 182-184, fig. 101).

6. Trench 7, SU 702

Belly or shoulder sherd, with dense horizontal lines. Orange, abundant quartz sand temper. Preserved width 9.5 cm, preserved height 7.5 cm, wall thickness 1.2 cm. Date uncertain, decoration method indicative of late antique/early Byzantine amphorae (Bekić 2014b, 125, cat. nos. 47 and 48).

7. Trench 7, SU 702

Belly or shoulder sherd with preserved double series of thin horizontal incised lines. Coarse pottery, inside orange, outside grey (scorched). Preserved width 11 cm, preserved height 7.5 cm, wall thickness 1 cm. Typology uncertain. Decoration method indicates an early medieval amphora or small bulbous amphora. Same decoration method seen on Keay LXII amphorae or small amphorae (*amphorette*) of the 5thC-7thC (Sagui 2012, 285-287).

Fine Tableware

Plate 2

1. Trench, SU 106

Base sherd, African sigillata D ware / Hayes 91D (Pugliese Carratelli (ed.) 1981, tav. XLIX, 9). Rouletted decoration near the base. Preserved length 3.7 cm, preserved width 3.2 cm, wall thickness 0.5 cm. 5thC (end)-6thC (early) (Pugliese Carratelli (ed.) 1981, 106).

2. Trench 7, SU 702

Base sherd, African sigillata D ware, with stamped decoration inside done as small square fields set in a series forming a square. Preserved length 5 cm,

dužina 3,7 cm, sačuvana širina 3,2 cm, debljina stijenke 0,5 cm. Datira se u sam kraj 5. do početka 6. stoljeća (Pugliese Carratelli (ed.) 1981, 106).

2. Sonda 7, SJ 702

Ulomak dna afričke sigilate D, s pečatnim ukrasom s unutarne strane dna izvedenim kao mala, četvrtasto oblikovana polja nanizana tako da tvore kvadrat. Sačuvana dužina 5 cm, sačuvana širina 5,2 cm, debljina stijenke 0,5 cm. Datira se u 4. stoljeće (Pugliese Carratelli (ed.) 1981, tav. LVI b, 58).

3. Sonda 8, SJ 810

Ulomak dna posude afričke sigilate D sa ukrasom niza utisnutih koncentričnih krugova (Atlante I, 125, tav. LVI a, 11 i 12; Hayes 2008, 234, pl. 57). Sačuvana dužina 4 cm, sačuvana širina 3,7 cm, debljina 0,8 cm. Ovaj dekorativni element se datira od sredine 4. do početka 5. stoljeća (Hayes 2008, 234).

Lucerne

T. 2

4. Sonda 7, SJ 702

Ulomak ramena lucerne krušolikog oblika – Ivany tip XII, koji karakterizira široko rame koje je od diska odvojeno plastično oblikovanom vrpcom. Na ramenu je reljefno izveden vegetabilni motiv kojeg nije moguće raspoznati zbog stupnja oštećenja (stilizirani list bršljana?). Keramika je zagasite narančaste do smeđe boje. Sačuvana dužina 5,2 cm, sačuvana širina 2,3 cm, visina 2,3 cm, promjer 8 cm. Centar proizvodnje ovoga tipa svjetiljki bio je u Aleksandriji i okolici, pa se u stručnoj literaturi za njega često koristi naziv „afrički“. Rasprostranjene su po čitavom Sredozemlju, posebice u Grčkoj i Italiji. Datira se u 4. i 5. stoljeće (Vikić-Belančić 1971, 118-119).

5. Sonda 7, SJ 702

Ulomak ramena lucerne krušolikog oblika – Ivany tip XII (Bubić 2011, T. 6:51; Vikić-Belančić 1971, 118-119, T. 24:12). Na ramenu je niz srdaca koji su ispunjeni točkicama. Keramika je narančaste boje. Sačuvana dužina 6,5 cm, sačuvana širina 2,3 cm, visina 2,4 cm, promjer 8 cm. Ovaj primjerak tipološki odgovara prethodnom – T. 2:4, te se također datira u 4. i 5. stoljeće (Bubić 2011, 267).

Gruba kuhinjska keramika

T. 3

1. Sonda 2, SJ 206

Ulomak oboda lonca. Obod je okomito izvijen prema van i zaobljen na samome kraju. Keramika je s vanjske i

preserved width 5.2 cm, wall thickness 0.5 cm. 4thC (Pugliese Carratelli (ed.) 1981, tav. LVI b, 58).

3. Trench 8, SU 810

Base sherd, African sigillata D ware, with a decoration consisting of a series of stamped concentric discs (Atlante I, 125, tav. LVI a, 11 and 12; Hayes 2008, 234, pl. 57). Preserved length 4 cm, preserved width 3.7 cm, thickness 0.8 cm. This decorative element is dated from the 4thC (mid)-5thC (early) (Hayes 2008, 234).

Oil Lamps

Plate 2

4. Trench 7, SU 702

Shoulder sherd, pyriform lamp, Ivany XII, characterised by a broad shoulder demarcated from the discus by a moulded band. Relief on shoulder, vegetal motif unclear due to level of wear (stylised ivy leaf?). Dull orange to brown. Preserved length 5.2 cm, preserved width 2.3 cm, height 2.3 cm, diam. 8 cm. Production centre for this lamp type was in Alexandria and its environs; hence often referred to as “African” in the specialist literature. Distributed across the Mediterranean, esp. Greece and Italy. 4thC/5thC (Vikić-Belančić 1971, 118-119).

5. Trench 7, SU 702

Shoulder sherd, pyriform lamp, Ivany XII (Bubić 2011, Pl. 6: 51; Vikić-Belančić 1971, 118-119, Pl. 24: 12). Series of hearts with dotted fill on the shoulder. Orange. Preserved length 6.5 cm, preserved width 2.3 cm, height 2.4 cm, diam. 8 cm. Typologically consistent with sherd described above: Pl. 2: 4, also 4thC/5thC (Bubić 2011, 267).

Coarse Cooking Ware

Plate 3

1. Trench 2, SU 206

Rim sherd, pot. Everted, perpendicular, rounded lip. Inside and outside black, core grey. Abundant temper of crushed quartz sand. Traces of horizontal lines on the inside of the neck. Preserved width 6.2 cm, preserved height 3.8 cm; rim diam. uncertain due to damaged rim; wall thickness 0.7 cm. 4thC (mid) to no later than 6thC (Bekić 2007b, 139, fig. 93, Pl. 12: 4).

unutarnje strane crne boje, a u presjeku sive boje. Ima puno primjesa usitnjenog kvarcnog pijeska. S unutarnje strane posude na vratu su tragovi vodoravnih linija. Sačuvana širina 6,2 cm, sačuvana visina 3,8 cm; promjer oboda nije moguće utvrditi zbog oštećenja ruba; debljina stijenke 0,7 cm. Ulomak se datira u razdoblje od sredine 4. stoljeća do najkasnije u 6. stoljeće (Bekić 2007b, 139, sl. 93, T. 12:4).

2. Sonda 8, SJ 802

Ulomak trbuha posude. Tijelo posude je zaobljenog profila. Na vanjskoj strani posude je ukras jednostruke valovnice izduženog oblika koja je uokvirena jednostrukim vodoravnim linijama (2014a, 110, kat. 63; Modrijan, Milavec 2011, T. 75:5, T. 76:10). Keramika je s vanjske i unutarnje strane te u presjeku tamno sive (gotovo crne) boje, s primjesama usitnjenog kalcita i kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 6,6 cm, sačuvana visina 4,7 cm, debljina stijenke 0,6 cm. Ulomak se prema ukrasnom motivu datira u 6. stoljeće (Bekić 2014a, 101, 102; Modrijan, Milavec 2011, 200).

3. Sonda 8, SJ 802

Ulomak gornjeg dijela zdjele ravnog ruba. Na vanjskoj strani posude ukras dvostruke valovnice na podlozi sa češljasto izvedenim linijama (Bekić 2014a, 101; Modrijan, Milavec 2011, T. 74:2). Keramika je s vanjske i unutarnje strane smeđe boje, s tragovima gorenja na vanjskoj stijenki, te narančaste boje u presjeku. U strukturi ima primjesa usitnjenog kvarca i kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 7,5 cm, sačuvana visina 8,1 cm, promjer oboda 12 cm, debljina stijenke 0,7 cm. Ovaj ukrasni motiv datira se u drugu polovicu 4. do početka 5. stoljeća (Modrijan, Milavec 2011, 198).

4. Sonda 8, SJ 810

Ulomak gornjeg dijela zdjele ravnog ruba. Na vanjskoj strani posude ukras dvostruke valovnice na podlozi sa češljasto izvedenim linijama (Bekić 2014a, 101; Modrijan, Milavec 2011, T. 74:2). Keramika je s vanjske i unutarnje strane smeđe boje, s tragovima gorenja na vanjskoj stijenki, te narančaste boje u presjeku. U strukturi ima primjesa kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 6,6 cm, sačuvana visina 9,5 cm, debljina stijenke 0,7 cm. Ulomak se datira u drugu polovicu 4. do početka 5. stoljeća (Modrijan, Milavec 2011, 198).

5. Sonda 8, SJ 810

Ulomak gornjeg dijela zdjele ravnog ruba. Na vanjskoj strani posude ukras jednostruke izdužene valovnice na podlozi sa češljasto izvedenim linijama (Bekić 2014a, 101; Modrijan, Milavec 2011, 198). Keramika je s vanjske i unutarnje strane smeđe boje, s tragovima gorenja na vanjskoj stijenki, te narančaste boje u presjeku. U strukturi ima primjesa kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 10,5 cm,

2. Trench 8, SU 802

Belly sherd, vessel. Rounded body profile. Single elongated wavy line outside framed by single horizontal lines (Bekić 2014a, 110, cat. no. 63; Modrijan, Milavec 2011, Pl. 75: 5, Pl. 76: 10). Outside, inside and core dark grey (almost black), with temper of crushed calcite and quartz sand. Preserved width 6.6 cm, preserved height 4.7 cm, wall thickness 0.6 cm. Dated 6thC based on the decorative motif (Bekić 2014a, 101, 102; Modrijan, Milavec 2011, 200).

3. Trench 8, SU 802

Upper body sherd, flat rimmed vessel. Double wavy line decoration outside against background of combed lines (Bekić 2014a, 101; Modrijan, Milavec 2011, Pl. 74: 2). Outside and inside brown, scorching outside, orange core. Temper of crushed quartz and quartz sand. Preserved width 7.5 cm, preserved height 8.1 cm, rim diam. 12 cm, wall thickness 0.7 cm. This decorative motif is dated from the 4thC (second half) to 5thC (early) (Modrijan, Milavec 2011, 198).

4. Trench 8, SU 810

Upper body sherd, flat rimmed vessel. Double wavy line decoration outside against a background of combed lines (Bekić 2014a, 101; Modrijan, Milavec 2011, Pl. 74: 2). Outside and inside brown, scorching outside, orange core. Temper of quartz sand. Preserved width 6.6 cm, preserved height 9.5 cm, wall thickness 0.7 cm. 4thC (second half)-5thC (early) (Modrijan, Milavec 2011, 198).

5. Trench 8, SU 810

Upper body sherd, flat rimmed vessel. Single elongated wavy line decoration outside against a background of combed lines (Bekić 2014a, 101; Modrijan, Milavec 2011, 198). Outside and inside brown, scorching outside, orange core. Temper of quartz sand. Preserved width 10.5 cm, preserved height 8 cm, wall thickness 0.7 cm. 5thC/6thC (Modrijan, Milavec 2011, 198).

6. Trench 7, SU 702

Rim, shoulder and belly sherd, pot. Everted, perpendicular, rounded lip. Inside and outside black, core grey. Abundant temper of crushed quartz. Single elongated wavy line decoration outside against a background of combed lines. Preserved width 9.8 cm, preserved height 5.4 cm, rim diam. 15 cm, wall thickness 0.8 cm. Dated 5thC/6thC based on the decorative motif (Bekić 2014a, 101; Modrijan, Milavec 2011, 199).

sačuvana visina 8 cm, debljina stijenke 0,7 cm. Ulomak se datira u 5. i 6. stoljeće (Modrijan, Milavec 2011, 198).

6. Sonda 7, SJ 702

Ulomak oboda, ramena i trbuha lonca. Obod je okomito izvijen prema van i zaobljen na samome kraju. Keramika je s vanjske i unutarnje crne boje, a u presjeku sive boje. U strukturi je puno primjesa usitnjenog kvarca. S vanjske je strane posude ukras jednostruke izdužene valovnice na podlozi sa češljasto izvedenim linijama. Sačuvana širina 9,8 cm, sačuvana visina 5,4 cm, promjer oboda 15 cm, debljina stijenke 0,8 cm. Prema ukrasnom motivu datira se u 5. do 6. stoljeće (Bekić 2014a, 101; Modrijan, Milavec 2011, 199).

7. Sonda 8, SJ 802

Ulomak tijela (trbuha) lonca, od dobro pročišćene gline. Keramika je s vanjske strane žute, a s unutarnje strane svijetlo narančaste boje, prijelaz je dobro vidljiv u presjeku. S vanjske strane posude, na prijelazu iz vrata na trbuh ukras je koncentričnih linija, a niže motiv krnje višestruke valovnice (Bekić 2014a, 107, kat. 33). S unutarnje su strane posude naglašeni žljebovi nastali formiranjem posude na lončarskom kolu. Sačuvana širina 13,5 cm, sačuvana visina 5 cm, debljina stijenke 0,7 cm. Ulomak se datira u razdoblje od 4. do 7. stoljeća (Bekić 2014a, 101).

8. Sonda 2, SJ 202

Ulomak oboda trbušastog lonca. Obod je blago izvijen prema van, izdužen i trokutasto zadebljan zbog čega u presjeku ima kljunasti oblik, što stvara dojam da je rub oblikovan poput trake (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57, T. 4:7,8; Bekić 2006, 36–37, T. 2:5,12). Posuda je izrađena na brzorotirajućem kolu. Keramika je s vanjske strane crne boje, a s unutarnje strane i u presjeku sive boje. Ima puno primjesa – drobljenog kalcita i nešto kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 8,2 cm, sačuvana visina 3,8 cm, promjer oboda 13 cm, debljina stijenke 0,5 cm.

9. Sonda 2, SJ 204

Ulomak trbušastog oboda lonca. Obod je blago izvijen prema van, izdužen i trokutasto zadebljan (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57, T. 4:7,8; Bekić 2006, 36, 37, T. 2:5,12). Rub je naglašeniji u odnosu na prethodni primjerak – T. 3:8. Keramika je s vanjske i unutarnje strane smeđe do crne boje, a u presjeku siva, s velikom količinom primjesa usitnjenog kvarca. S unutarnje strane posude, na obodu i vratu tragovi su češljastih vodoravnih crta. Sačuvana širina 5 cm, sačuvana visina 3,3 cm, promjer oboda 16 cm, debljina stijenke 0,5 cm.

10. Sonda 2, SJ 202

Ulomak oboda trbušastog lonca. Obod je blago izvijen prema van, izdužen i trokutasto zadebljan zbog čega u

7. Trench 8, SU 802

Body (belly) sherd, pot, well refined clay. Outside yellow, inside light orange; margin to the core prominent. Decoration of concentric lines outside at the transition from the neck to the belly, below a motif of truncated multiple wavy lines (2014a, 107, cat. no. 33). Prominent grooves inside formed during vessel shaping on a wheel. Preserved width 13.5 cm, preserved height 5 cm, wall thickness 0.7 cm. 4thC–7thC (Bekić 2014a, 101).

8. Trench 2, SU 202

Rim sherd, bulbous pot. The rim is strap-like in appearance; slightly everted, broad, and with a triangular thickening, rostrate in section (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57, Pl. 4: 7, 8; Bekić 2006, 36–37, Pl. 2: 5, 12). Fast wheel thrown. Outside black, inside and core grey. Abundant temper of crushed calcite and moderate temper of quartz sand. Preserved width 8.2 cm, preserved height 3.8 cm, rim diam. 13 cm, wall thickness 0.5 cm.

9. Trench 2, SU 204

Rim sherd, bulbous pot. The rim is slightly everted, elongated and with a triangular thickening (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57, Pl. 4: 7, 8; Bekić 2006, 36, 37, Pl. 2: 5, 12). The lip is more prominent in relation to the above-described specimen (Pl. 3: 8). Outside and inside brown to black, core grey, abundant temper of crushed quartz. Traces of combed horizontal lines on the inside of the rim and neck. Preserved width 5 cm, preserved height 3.3 cm, rim diam. 16 cm, wall thickness 0.5 cm.

10. Trench 2, SU 202

Rim sherd, bulbous pot. The rim is strap-like in appearance; slightly everted, broad, and with a triangular thickening, rostrate in section (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57, Pl. 4: 7, 8; Bekić 2006, 36, 37, Pl. 2: 5, 12). Outside black, inside and core orange. Abundant temper of crushed calcite and sparse temper of quartz sand. Preserved width 6.6 cm, preserved height 3.7 cm, rim diam. 13 cm, wall thickness 0.7 cm.

The coarse cooking ware rim typology as seen in the examples shown on Plate 3: 8–10 appear in the twelfth and thirteenth centuries, with continued use in the fourteenth century. We find the most proximate analogies in Žminj, Svetvinčenat, Possert and Petrapilosa (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57).

11. Trench 2, SU 202

Rim sherd, bulbous pot. Broad rim, moulded with multiple contours (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57, Pl.

presjeku ima kljunasti oblik, što stvara dojam da je rub oblikovan poput trake (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57, T. 4:7,8; Bekić 2006, 36, 37, T. 2:5,12). Keramika je s vanjske strane crne boje, a s unutarnje strane i u presjeku narančaste boje. Ima puno primjesa drobljenog kalcita i malu količinu kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 6,6 cm, sačuvana visina 3,7 cm, promjer oboda 13 cm, debljina stijenke 0,7 cm.

Tipologija oboda grube kuhinjske keramike iz primjeraka T. 3:8–10 se javljaju u 12. i 13. stoljeću, a njihova se upotreba nastavlja i u 14. stoljeću. Najbliže analogije nalazimo u Žminju, Svetvinčentu, Possertu i Petrapilosi (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57).

11. Sonda 2, SJ 202

Ulomak oboda trbušastog lonca. Višestruko profilirani izduženi obod (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57, T. 4:5). S unutarnje strane oboda niz je vodoravnih linija. Keramika je s vanjske i unutarnje strane, te u presjeku crne boje, s primjesama usitnjenog kvarca i kvarcnog pijeska. Sačuvana širina 7,7 cm, sačuvana visina 2,9 cm, promjer oboda 15 cm, debljina stijenke 0,6 cm. Ova tipologija oboda javlja se u 14. stoljeću, a u upotrebi je do 16. stoljeća (Višnjić, Percan, Pleština 2010, 57).

Novovjekovna keramika

Kuhinjsko i stolno posuđe

T. 4.

1. Sonda 2, SJ 202

Ulomak dna tanjura ili zdjele na prstenastoj nozi; kasna arhajska gravirana keramika. Keramika je narančaste boje. Unutarnja strana posude premazana je engobom i ukrašena biljnim i geometrijskim motivima – mrežastim i okomitim linijama. Korištena je žutosmeđa i zelena boja. Datira se u drugu polovicu 15. stoljeća (Bradara 2006, 23; Bradara 2016, 132, kat.br.44). Sačuvana širina 5 cm, promjer dna 6 cm, debljina stijenke 0,6 cm.

2. Sonda 2, SJ 202

Ulomak tijela posude; kasna arhajska gravirana keramika. Keramika je narančaste boje. Unutarnja strana posude premazana je engobom i ukrašena geometrijskim motivima – okomitim linijama. Korištena je žutosmeđa boja. Datira se u drugu polovicu 15. stoljeća (Bradara 2006, 23; Bradara 2016, 132, kat.br. 44). Sačuvana dužina 6,2 cm, sačuvana širina 5,2 cm, debljina stijenke 0,9 cm.

3. Sonda 2, SJ 202

Ulomak dna tanjura ili zdjele na prstenastoj nozi; renesansna gravirana keramika. Unutarnja strana posude premazana je engobom i ukrašena. Sačuvan je motiv

4: 5). A series of horizontal lines to the inside of the rim. Outside, inside and core black, temper of crushed quartz and quartz sand. Preserved width 7.7 cm, preserved height 2.9 cm, rim diam. 15 cm, wall thickness 0.6 cm. This rim type appears in the 14thC and remains in use to the 16thC (Višnjić, Percan, Pleština, 57).

Post-Medieval Pottery

Cooking ware and Tableware

Plate 4

1. Trench 2, SU 202

Base sherd, dish or bowl on ring foot; late archaic incised pottery. Orange. Engobe inside with decoration of vegetal and geometric motifs: webbed and vertical lines. The painted colours are yellowish brown and green. 15thC (second half) (Bradara 2006, 23; Bradara 2016, 132, cat. no. 44). Preserved width 5 cm, base diam. 6 cm, wall thickness 0.6 cm.

2. Trench 2, SU 202

Body sherd, vessel; late archaic incised pottery. Orange. Engobe inside with decoration of geometric motifs: vertical lines. The painted colour is yellowish brown. 15thC (second half) (Bradara 2006, 23; Bradara 2016, 132, cat. no. 44). Preserved length 6.2 cm, preserved width 5.2 cm, wall thickness 0.9 cm.

3. Trench 2, SU 202

Base sherd, dish or bowl on ring foot. Renaissance incised pottery. Engobe inside with decoration. The preserved motif features branches with stylised leafage. Light orange. Preserved on the sherd is a background painted green with a dotted decoration (Bradara 2006, 27). Appears in the 15thC (second half) (Bradara 2006, 25). Preserved width 3.5 cm, base diam. 6 cm, wall thickness 1 cm.

4. Trench 2, SU 202

Rim sherd, conical bowl. Archaic incised and painted pottery, on engobe. Orange. Inside is a stylised vegetal motif painted with green and yellowish brown on a yellowish transparent glaze with lustre (Bradara 2016, 131). 14thC (late)–15thC (first half) (Bradara 2006, 22). Preserved width 7.8 cm, preserved height 6.5 cm, rim diam. 13 cm, wall thickness 0.6 cm.

5. Trench 2, SU 202

Rim sherd, everted, bowl, transparent glaze. Orange. Green glaze inside and outside the rim imitates costlier

grane sa stiliziranim lišćem. Keramika je svijetlo narančaste boje, a na ulomku je sačuvana zeleno oslikana pozadina s točkastim ukrasom (Bradara 2006, 27). Javlja se u drugoj polovici 15. stoljeća (Bradara 2006, 25). Sačuvana širina 3,5 cm, promjer dna 6 cm, debljina stijenke 1 cm.

4. Sonda 2, SJ 202

Ulomak oboda konične zdjele; arhajska gravirana i oslikana keramika na engobiranoj podlozi. Keramika je narančaste boje. Na unutarnjoj je strani posude stilizirani vegetabilni motiv za čije su oslikavanje korištene zelena i žutosmeđa boja na žućkastoj prozirnoj glazuri s efektom sjaja (Bradara 2016, 131). Datira se u kraj 14. do prve polovice 15. stoljeća (Bradara 2006, 22). Sačuvana širina 7,8 cm, sačuvana visina 6,5 cm, promjer oboda 13 cm, debljina stijenke 0,6 cm.

5. Sonda 2, SJ 202

Ulomak izvijenog oboda zdjele od prozirne glazirane keramike. Keramika je narančaste boje, a glazura s unutarnje i vanjske strane ruba zelene je boje, koja imitira skuplje metalne predmete (Bradara 2016, 125). Datira se u 15. stoljeće (Bradara 2016, 121, sl. 33). Sačuvana širina 4,9 cm; promjer oboda nije moguće utvrditi zbog fragmentarnosti nalaza; debljina stijenke 1 cm.

6. Sonda 2, SJ 202

Ulomak oboda zdjele; padaska arhajska gravirana keramika. Neposredno ispod oboda je ukras kojega formiraju tri zupčasto ukrašena rebra (Bradara 2006, 22, T.1:13). Keramika je narančaste boje. S unutarnje su strane posude biljni i geometrijski motivi izvedeni jednostavnim crtežom i smeđom bojom na žućkastoj glazuri (Bradara 2016, 131). Datira se u kraj 14. do prve polovice 15. stoljeća (Bradara 2016, 130). Sačuvana širina 9,5 cm, sačuvana visina 5 cm, promjer oboda 20 cm, debljina stijenke 0,8 cm.

7. Sonda 2, SJ 202

Ulomak dna posude – zdjele (?) na prstenastoj nozi; arhajska majolika. Engobirana i gravirana keramika. Na dnu posude križno je ugraviran ukras dodatno oslikan korištenjem zelene i smeđe boje. Datira se u 15. stoljeće (Bradara 2003, 41, sl. 5). Sačuvana širina 6,8 cm, promjer dna 6 cm, debljina stijenke 0,6 cm.

8. Sonda 1, SJ 102

Ulomak vrča loptastog tijela i ravnog dna; talijanska majolika iz skupine cvjetne gotike, druga polovica ili kraj 15. stoljeća (Bradara 2006, 45). Keramika je oker boje, glazura bijela neprozirna. S vanjske je strane posude dio ukrasa koncentričnih krugova s motivom ljestvi oslikan plavom bojom, iz kojih se šire lepezasti izdanci (Bradara 2016, 142). Sačuvana širina 8 cm, sačuvana visina 4,3 cm, promjer dna 9 cm, debljina stijenke 0,5 cm.

metal objects (Bradara 2016, 125). 15thC (Bradara 2016, 121, fig. 33). Preserved width 4.9 cm; rim diam. uncertain due the small fragment size; wall thickness 1 cm.

6. Trench 2, SU 202

Rim sherd, bowl. Po River Valley archaic incised pottery. Decoration just below the rim formed of three dentate ribs (Bradara 2006, 22, Pl. 1: 13). Orange. Vegetal and geometric motifs inside done as simple drawings with brown painted on yellowish glaze (Bradara 2016, 131). 14thC (late)–15thC (first half) (Bradara 2016, 130). Preserved width 9.5 cm, preserved height 5 cm, rim diam. 20 cm, wall thickness 0.8 cm.

7. Trench 2, SU 202

Base sherd, vessel (bowl?) on ring foot. Archaic majolica. Engobe. Incised. Decussate incised decoration on the vessel floor, additionally painted with green and brown colour. 15thC (Bradara 2003, 41, fig. 5). Preserved width 6.8 cm, base diam. 6 cm, wall thickness 0.6 cm.

8. Trench 1, SU 102

Sherd, jug, bulbous body, flat base. Italian majolica of the floral Gothic group. 15thC (second half or late) (Bradara 2006, 45). Ochre. Glaze white and opaque. Part of a decoration with concentric discs and ladder motif painted with blue colour, from which blue tendrils fan on the outside of the vessel (Bradara 2016, 142). Preserved width 8 cm, preserved height 4.3 cm, base diam. 9 cm, wall thickness 0.5 cm.

T.1.

1.

2.

3.

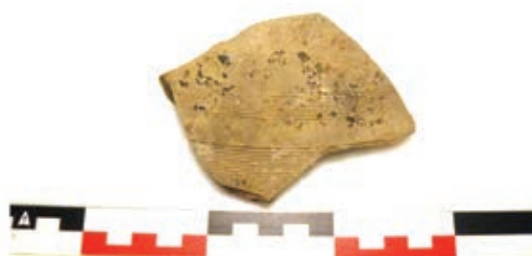
4.

5.

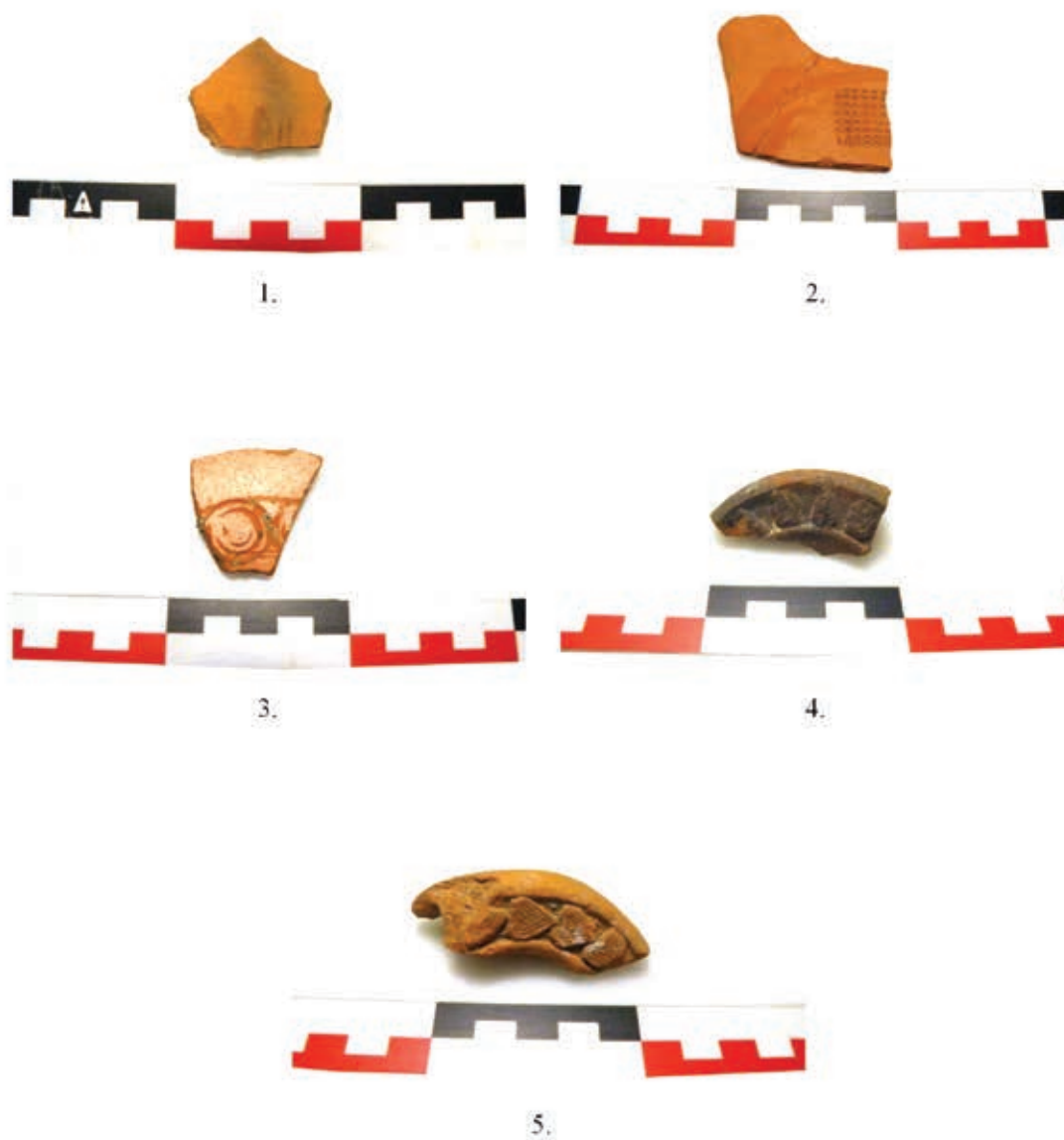

6.

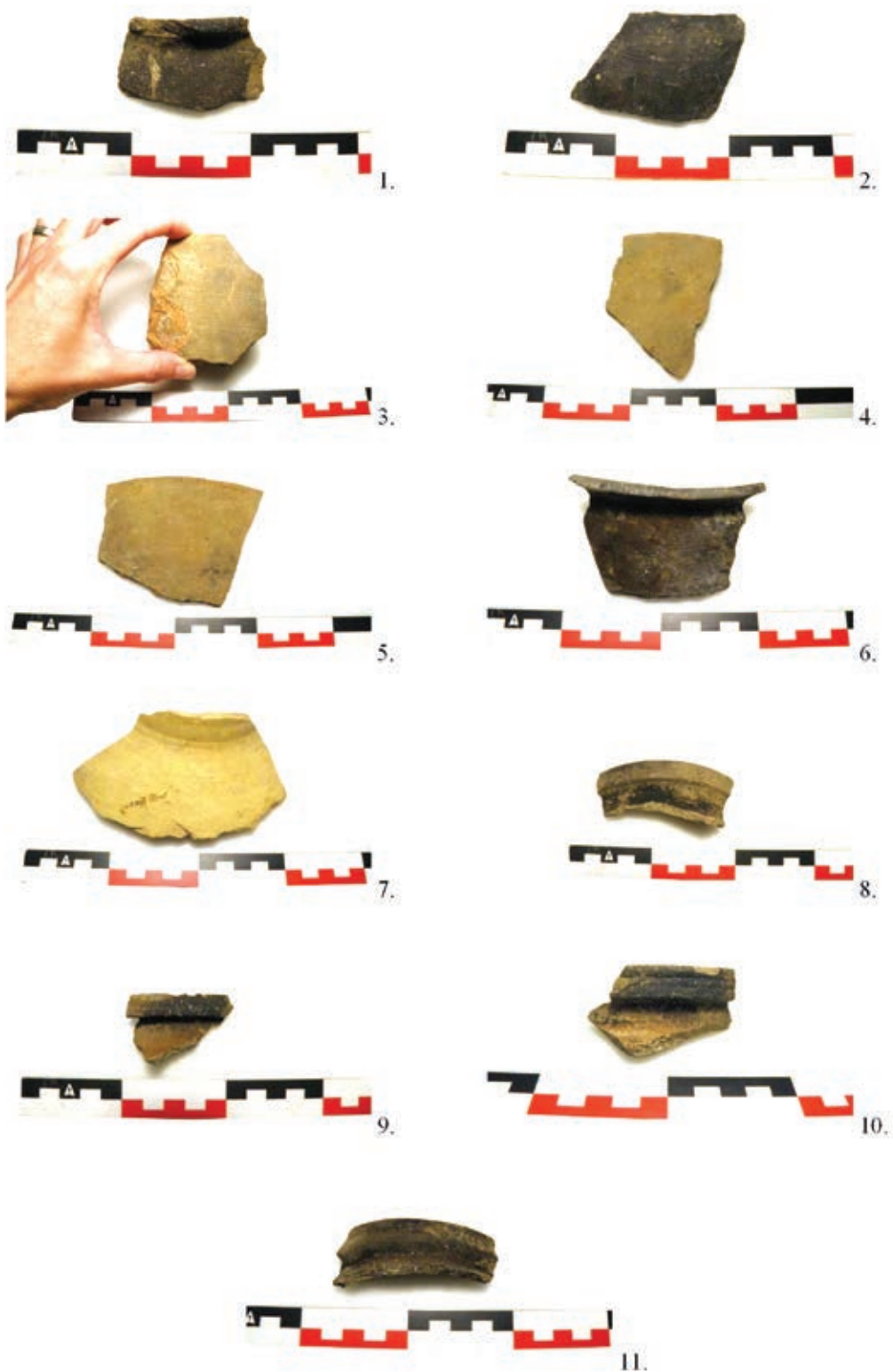
7.

T.2.

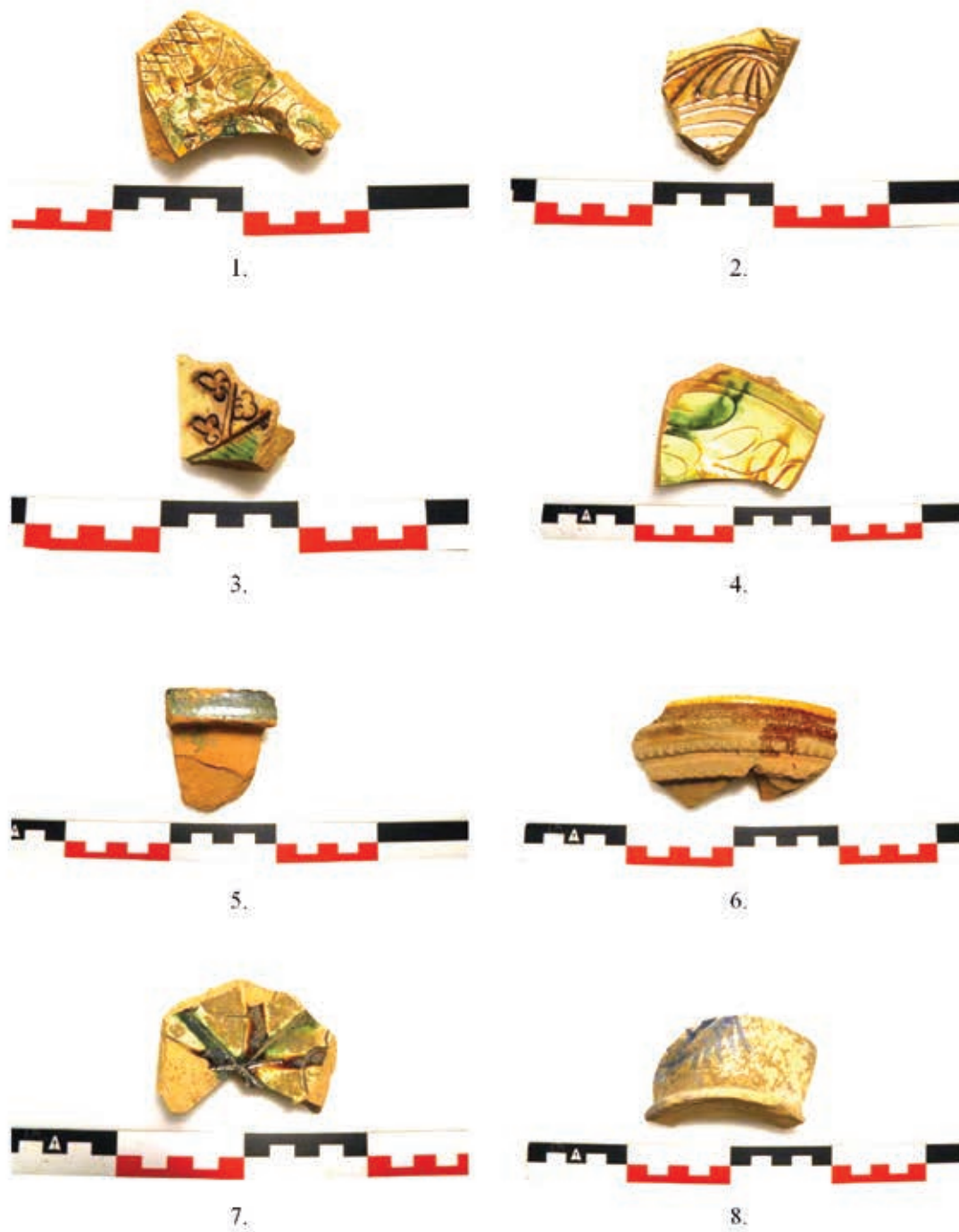

T.3.

T.4.

INTERNETSKE ZBIRKE IZVORA/INTERNET SOURCES

C.PLINII SECUNDI, *Naturalis Historia*, Bertolini, Weidmannos, Vol. I, libri I-VI, 1866.

<<https://www.worldcat.org/title/c-plinii-secundi-naturalis-historia/oclc/3279983>> [8. 5. 2020.]

LITERATURA / BIBLIOGRAPHY

BALDINI, M. 1997. Parentium - Topografia antica (Topografia dalle origini all'epoca paleobizantina). *Atti del Centro di Ricerche Storiche di Rovigno* 27, 53-212.

BEKIĆ, L. 2006. Ciglenica kod Varaždinskih toplica. Srednjovjekovno selište. L. Bekić (ed.), *Zaštitna arheološka istraživanja u okolici Varaždina*, 31-67, Zagreb, Hrvatski restauratorski zavod.

BEKIĆ, L. 2007a. Guran - Na Križu, Ranosrednjovjekovna crkva sv. Severina, Pokretni nalazi. L. Bekić (ed.), *Zaštitna arheologija na magistralnom plinovodu Pula-Karlovac*, 26-42, Zagreb, Hrvatski restauratorski zavod.

BEKIĆ, L. 2007b. Krvavići - Boškina. Rimska villa rustica. Keramički nalazi. L. Bekić (ed.), *Zaštitna arheologija na magistralnom plinovodu Pula-Karlovac*, 138-139, Zagreb, Hrvatski restauratorski zavod.

BEKIĆ, L. 2014a. Kasnoantička i ranobizantska keramika s obale Veštra. L. Bekić (ed.), *Luka Veštar - Der Hafen von Veštar*, 97-110, Zadar, Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru.

BEKIĆ, L. 2014b. Amfore i njihovi čepovi iz Veštra. L. Bekić (ed.), *Luka Veštar - Der Hafen von Veštar*, 121-136, Zadar, Međunarodni centar za podvodnu arheologiju u Zadru.

BRADARA, T. 2003. Nalazi kasnosrednjovjekovne i renesansne glazirane keramike u Istri (od 14. do 16.st.). *Histria archaeologica* 32/2001, 31-53.

BRADARA, T. 2006. *Kasnosrednjovjekovna i renesansna keramika s područja Istre - stolno posuđe od 14. do 16.st.* Katalog 69, Arheološki muzej Istre, Pula.

BRADARA, T., KRNJAK, O. 2016. *Temporis signa. Arheološka svjedočanstva istarskog novovjekovlja*. Monografije i katalozi 26, Arheološki muzej Istre, Pula.

BUBIĆ, V. 2011. Kasnoantičke svjetiljke s ranokršćanskim prikazima iz Arheološkog muzeja u Splitu, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, Vol. 104, No. 1, 227-308, Split.

CARAVALE, A., TOFFOLETTI, I. 2002. *Amfore antiche, conoscerle e identificarle*. Formello, Edizioni Ireco srl.

DEGRASSI, A. 1954. *Il confine nord-orientale dell'Italia Romana, ricerche storico-topografiche*, Dissertationes Bernenses, Bern.

GIACONI, H., MATEJČIĆ, I. 1995. *Konzervatorska podloga prostora uz istočni gradski bedem u Poreču*, Rijeka (Dokumentacija iz arhive Konzervatorskog odjela u Puli).

HAYES, J. W. 2008. *The Athenian Agora, Vol. XXXII, Roman pottery fine-ware imports*, Princeton, New Jersey, The American School of Classical Studies at Athens.

IVANČEVIĆ, R. 1963. Odnos antiknog i srednjovjekovnog rastera Poreča, *Peristil, zbornik radova za povijest umjetnosti*, Vol. 6-7, No. 1, Zagreb, 5-12.

MATEJČIĆ, I. 2014. *Eufrazijana - katedrala u Poreču*, Zagreb, Intergrafika.

MODRIJAN, Z., MILAVEC, T. 2011. *Poznoantička utrjena naselbina Tonovcov grad pri Kobaridu*. Najdbe, Ljubljana, Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 24.

PEACOCK, D. P. S. i WILLIAMS, D. F. 1986. *Amphorae and the Roman economy - an introductory guide*, London, New York, Longman.

PRELOG, M. 1957. *Poreč, grad i spomenici*, Beograd, Kolarčev narodni univerzitet.

- PUGLIESE CARRATELLI, G. (ed.) 1981, *ATLANTE I, Atlante delle forme ceramiche I. Ceramica fine romana nel bacino del Mediterraneo (medio e tardo impero) suppl.* Enciclopedia dell'Arte Antica classica e orientale, Roma.
- SUIĆ, M. 2003. *Antički grad na istočnom Jadranu*. 2. Izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, Golden marketing.
- UHAČ, M. 2008. Izvještaj redni broj: 126 o arheološkom nadzoru i zaštitnom istraživanju u dvorištu biskupije u Poreču. *Hrvatski arheološki godišnjak* 4/2007, Zagreb, 284-285.
- UHAČ, M. 2009. Izvještaj redni broj: 159 o zaštitnom arheološkom istraživanju sjevero-istočne kule u Poreču. *Hrvatski arheološki godišnjak* 5/2008, Zagreb, 361-362.
- ULJANČIĆ-VEKIĆ, E. 2017. *Vodič kroz vodu, vodoopskrba u povijesti Poreča*. Poreč, Zavičajni muzej Poreštine-Museo del territorio parentino.
- VIKIĆ-BELANČIĆ, B. 1971. Antičke svjetiljke u Arheološkom muzeju u Zagrebu. *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, Vol. 5, No. 1, Zagreb, 97-182.
- VIŠNJIĆ, J. 2007. Krvavići-Boškina, Rimska villa rustica, Amfore. L. Bekić (ed), *Zaštitna arheologija na magistralnom plinovodu Pula-Karlovac*, 113-116, Zagreb, Hrvatski restauratorski zavod.
- VIŠNJIĆ, J., PERCAN, T., PLEŠTINA, I. 2010. Prilog arheološkoj topografiji i poznavanju urbanističkog razvoja grada Buja. Rezultati zaštitnog arheološkog istraživanja na Trgu sv. Servula 2010. g., *Histria archaeologica* 41, 35-82.
- SAGUI, L. 2012. La circolazione delle merci: il deposito della fine VII secolo dell'edra della Crypta Balbi. Anfore. *Roma dall'antichità al medio evo. Archeologia e storia. Nel Museo nazionale Romano. Crypta Balbi*, 283-293, Milano, Electa.
- ŠAŠEL, J. 1987. Etape u administrativnom razvoju rimskog grada Parentiuma. *Zbornik Poreštine*, Knjiga 2, Poreč, 67-74.